

בעזה ש"ת

ספר

מקוה ישראל הי

על חיוב ושמירת תורת המקוואות

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד של עניני קדושת המקוואות, ומעלת
וחשיבות טהרת המקוה וסגולתה שגדולה מאוד.
גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק בזה ומעורר את הרבים
על זהירות טהרת וקדושת המקוה.

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא,
ושאין אדם יכול לשער עד כמה שיסבול על זה בזה ובבא, והפגם הגדול
הנעשה על ידי אלו הנזנחים בזה, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש
להיות בקי בהם בפרטותיהם ובדקדוקיהם כדי שלא יכשל באיסור
כרת ר"ל, כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת
משיח בן דוד, כמו שגילה לנו הבעל שם טוב הקי' ששמע ממתיתבא
דרקיע "בזע"ם תצעד ארץ", שהוא ראשי תיבות "ז'ביחה ע'ירובין
מ'יקוואות", וזה יסוד האמונה שמרומז בתיבת "שמ"ע ישראל",
ש'חיטה מ'יקוה ע'ירוב".

והנזהר בהם יתברך בבנים תלמידי חכמים טהורים וקדושים ואריכת
ימים, ולא כהטועים שחושבים שאין צריך לדעת ענינים אלו וזה רק
נוגע לרב ומורה צדק, ח"ו לחשוב כן, שהלא ידוע לרבים שכהיום
הפירצה מרובה על העומד וישנם רבנים קלי הדעת שנותנים הכשרים
על מקוואות פסולות ומכשילים הרבים באיסורי כרת רח"ל, ושאונו
נמצאים בזמן האחרון שלפני גאולה העתידה ועתה הוא הביורר הגדול
והנורא, ונשאר לנו בעוה"ר רק רבנים אמיתיים יחידים ממש בדור
הזה אשר אין נמכרים עבור בצע כסף ואינם משוחזים להעזי פנים
שבדור וכו', כי אנו חיים בזמן קשה של עיקבתא דמשיחא שכבר העידו
לנו בש"ס ובזוהר והאר"י הקי' והבעל שם טוב זי"ע שרוב הרבנים יהיו
מהערב רב רח"ל, ואי אפשר לסמוך עליהם כלל וכלל.

יוצא לאור שנת תשס"ג לפ"ק

הספר נדפס לזכות הרבים,
ונחלק בחינם לכל דורש ומבקש

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בחנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים
מספר זה או כל הספר בכל לשון שהוא בכל מדינה
ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם
ולעזור לבות אחינו בני ישראל לתשובה שלימה.

שם המחבר לא נזכר, כי לא הבאנו בו
אומר הבא מן החדש רק דברים בשם
אומרם, וקבל האמת ממי שאמרו.

בסייעתא דשמיא

ספר

מקוה ישראל הי

על חיוב ושמירת תורת המקוואות

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד של עניני קדושת המקוואות, ומעלת וחשיבות טהרת המקוה וסגולתה שגדולה מאד.

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק בזה ומעורר את הרבים על זהירות טהרת וקדושת המקוה.

כל זה מלוקט מדברי חז"ל בש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, זוהר הקדוש תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים זלה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים מלהבות אש, מלהיבים נפש האדם לעבודת הבורא. דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהם, ואפילו הלומדים והיראים מחמת חסרון ידיעה. ועל ידי ספר זה יהי יד הכל ממשמשיך בהן ויזכרו לשמור ולקיים.

בו ימצאו רבנים, מגידי שיעור וראשי ישיבות, מלמדים ומחנכים את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו. גם כל בני אדם ימצאו בו הדרכה נפלאה איך להדריך את ביתם על טהרת וקדושת המקוואות.

המעין בספר זה בלתי ספק יקבל תועלת גדולה ונפלאה בהתעוררות בלתי גבול להתאמת ולהתחזק לקיים מצות הבורא יתברך שמו על ידי שידע כל עניני טהרה וקדושת המקוואות.

בעזרת השם יתברך

ספר

מקוה ישראל ה'

הקדמה

**יסוד קדושת ישראל וטהרתן תלוייה
בשמירה וזהירות בקדושת המקוואות**

י'שכילו הי'ראים וי'תבוננו הי'תלמידים, י'תברך הי'בורא וי'תהלל הי'מטהר אותנו מכל העמים ומטומאת התאוות וטומאת הנדה והנגעים הנמשכים ממנה מטומאת עריות והזהרנו בתורתו הקדושה כמה פעמים על הטומאה כמו שכתוב "אל תטמאו בכל אלה" וביותר על טומאת הנדה כמו שכתוב (וירא ט"ו ל"א) "והזהרתם את בני ישראל מטומאתם בטמאם את משכני אשר בתוכם" וסמוך ליה "זאת תורת הזב" וכו', והדוה בנדתה" ואמרו חכמינו זכרונם לברכה בנדה (דף ס"ג) מכאן אמר רבי ירמיי' אזהרה לבני ישראל וכו'.

ויסוד קדושת ישראל וטהרתן תלוי' בשמירה וזהירות בקדושת המקוואות כמפורש בתורתינו הקדושה, וכלשונו הזהב של רבינו הנשר הגדול הרמב"ם בספרו (יד החזקה - סוף הלכות מקוואות פרק יא) וזה לשונו :

דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן ואינן מדברים שדעתו של אדם מכרעתו והרי הן מכלל החוקים וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכוונת הלב ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל ואף על פי כן רמז יש בדבר כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שטבל טהור ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר כך המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודעות הרעות כיון שהסכים בלבו

מחשבות האון ודעות הרעות כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור הרי הוא אומר "זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם" השם ברחמיו הרבים מכל חטא עון ואשמה יטהרנו אמן, עד כאן לשונו הקדוש.

מקור המקוה ויסודותי' ומנהג אבותינו עוד מימות אדם הראשון והאבות הקדושים ואבותינו במצרים אשר מסרו נפשם בטבילת המקוה.

פוק חזי מה דאיתא בפרקי דרבי אליעזר דעמוד הענן הי' סובב את מחנה ישראל כעיר מוקפת חומה ולא הי' יכול צר ואויב ליגע בהם, **וכל מי שהי' צריך טבילה הי' הענן מפליטו חוץ ממחנה ישראל שהי' קדוש שנאמר "והיה מחניך קדוש" עיין שם.**

סוד המקוה הוא סוד יהו"ה, שהמקוה בו מ' סאה, וכן יהו"ה בו ארבע אותיות, כל אות כוללת עשר, והיינו סוד מקוה ישראל יהו"ה

ואיתא בשל"ה הקדוש - (שער האותיות - אות ט' טהרה יא): וזה לשון ראשית חכמה בשער האהבה בסוד המקוה, כבר נודע מה שפירש הרשב"י עליו השלום בזוהר ובתיקונים שהיא בסוד עילאה ט' נקודין לכל סטר כו' עיין שם. **וסוד המקוה הוא סוד יהו"ה, שהמקוה בו מ' סאה, וכן יהו"ה בו ארבע אותיות, כל אות כוללת עשר, והיינו סוד מקוה ישראל יהו"ה, והבן בזה מה שאמרו (יומא פה, עמוד ב') מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל, דהיינו טהרת נשמותיהן הדבקים בשמו, נמצא הטובל הוא דבק ביהו"ה ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים, ונפשו ברוחניות השם השורה שם, עכ"ל.**

**מן קרא דקריאת שמע נפקו שיעורי המקוה
בכלל ובפרט שתיבת שמע ישראל מרמז למקוה**

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ. הנה
איתא בזוהר הקדוש בפרשת וירא (דף ק"ב ע"א) וזה לשונו:

כל מה שאכל אברהם בטהרה אכל

תא חז"ל^א כל מה דאכיל אברהם אבינו בטהרה איהו קא אכיל
וכו' דאפילו בר נש דאיהו מסאב לא יכיל לקרבה
לביתיה, כדין ידע אברהם דהא מסאב איהו ועביד ליה טבילה
וכו' עיין שם הלשון.

מקוה מעיין של אברהם אבינו עליו השלום

ובזוהר הקדוש פרשת וירא (דף ק"ב ע"ב) וזה לשונו: ועיינא^ב
דמייא הוה תחות ההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה
מיד מיין סלקין לגביה, ואילנא אסתלקין ענפוי, כדין ידע
אברהם דאיהו מסאבא, ובעי טבילה מיד וכו'.

תא חז"ל^ג דאפילו בשעתא דאזמין לון למלאכים אמר לון
והשענו תחת העץ בגין למחמי ולמבדק בהו וכו'.

(א) בוא וראה, כל מה שאכל אברהם בטהרה הוא אוכל,
ומשום כך הגיש לפניהם ואכלו, ושמר אברהם בביתו טהרה
וטומאה, שאפילו בן אדם שהוא טמא (לא יכול להתקרב לביתו, או ידע
אברהם שהרי טמא הוא ועשה) לא היה משמש בביתו, עד שעשה לו
טבילה, וכולהו.

(ב) ומעין מים היה תחת אותו אילן, ומי שצריך טבילה מיד
מים עולים אצלו, והאילן עלו ענפיו, אז ידע אברהם שהוא טמא,
וצריך טבילה מיד, וכולהו.

(ג) בוא וראה שאפילו בשעה שהזמין את המלאכים אמר להם
"והשענו תחת העץ" כדי לראות ולבדוק אותם, וכולהו.

הגם שכל דברי הזוהר הקדוש הם סתומים ומכוסים מכל רעיון בכל מקום, אף על פי כן הדברים האלו שבמאמר הזה הם סתומים ומכוסים לגמרי, והם דברי נביאות לגמרי, על כן הנני מבקש מהשם למחול לי לרמוז איזה רמז להבין מעט מזעיר דבריו הקדושים שמרומז כל המאמר בפסוק הנ"ל.

שמע ישראל מרמז למקוה

איתא בספר גליא רזיא (דף ח' עמוד ב') שפסוק **שמע ישראל** הוא **מרמז למקוה**¹ וזה לשונו: והנה מה שנראה

(ד) ראה בספר ברכת אברהם על הפסוק (במדבר כג, ח) "מה אקב לא קבה א-ל-מה אזעום לא זעם ה'", דתיבת **אזעום** ראשי תיבות א' אלופו של עולם, ו', רמוז ליסוד קדושת ישראל, ומובא מהבעל שם טוב זצ"ל על פסוק "בזעם תצעד ארץ", זע"ם ראשי תיבות ז' ביחה ע'ירובין מ'קוואות, וגם ראשי תיבות ז'עם ת'צעד א'רץ (כי ה' הוא רק אות השימוש ואינה מגוף התיבה) **עולה כמנין ת"ט, רומז לגזירות ת"ח ות"ט** שהיו אז גזירות כלי' חס ושלום על אחנו בני ישראל במדינת פולין וליטא.

וזה לשון ספר "אגרות לחם שלמה" (מהגאון משאמלוויא זצוק"ל, דף מ"ד ע"א שם אות יוד) משמיה דהבעל שם טוב זי"ע שאמר על הפסוק (תבקוק ג') "בזעם תצעד ארץ", זע"ם נוטריקון ז'ביחה ע'ירובין מ'קוה, שג' דברים אלו הם ראשיים ונחוצים מאד שצריכין לישראל דהיינו **שחיטה כשרה** משוחט ובודק ירא שמים, ושיהיה **עירובין בעיר, ומקוה כשרה**, ועל ידי זה יצעד ויקומם הארץ.

ולעניית דעתי יש לרמז זה במה שכתוב בחידת שמשון (שופטים י"ד) **ומע"ז יצא מתוק, מ'קוה ע'ירובין ז'ביחה**, על ידי אלו נשפע שפע לישראל. ויש לפרש בפרשת שופטים "ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אלהם **"שמע ישראל"** כו', וכתב רש"י ז"ל אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם, (עיי' בסוטה מ"ב ע"א לשון חז"ל בשם רבי שמעון בן יוחאי), ורש"י שינה בלשון אחר.

ויש לומר דנרמז בלשונו הקדוש אפילו אין בכם אלא קריאת **שמ"ע**, נוטריקון ש'חיטה מ'קוה ע'ירובין, כדאי אתם שיושיע אתכם. ונראה לפרש ב"זעם תצעד ארץ", על פי מה

לפרש לעניות דעתי תחלת דברי איך מן קרא דקריאת שמע נפקו שיעורי המקוה בכלל ובפרט שתיבת **"שמע ישראל"** חשבונם **"תתק"ס לוגי מיא"** [רצה לומר עם האותיות והכולל], ושם בספר הקדוש הנ"ל מרמז איך בפסוק היחוד הנ"ל מרמז כל שיעור המקוה, ויוצא לנו מזה כי בפסוק **"שמע ישראל"** מרמז איך שיטהר אדם עצמו בקריאת שמע במקוה עילאה. מי שאומר הקריאת שמע כתקונו בדחילא ורחימא ואך צריך על כל פנים לטהר עצמו קודם במקוה תתאה בארבעים סאה מים, איך יוכל לקבל טהרה ממקוה עילאה, אם לא טיהר עצמו במקוה תתאה, וזהו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה בעל קרי אסור לקרות קריאת שמע דוקא כנ"ל, כי בפסוק הזה מרמז המקוה עילאה כנ"ל וקל להבין.

שני התיבות "תחת העץ" עולים בגימטריא "שמע ישראל"

וזהו מרמז בפסוק הנ"ל "יקח נא מעט מים", תיבות "נ"א מע"ט מ"ס" גימטריא ר"ס מנין עשרה הויו"ת" רצה

שכתוב בספר הקדוש אוהב ישראל (פרשת בראשית) בשם האריז"ל דמה שכתוב בפרשת בחקותי **"והארץ אזכור"**, רצה לומר, דהשם יתברך יזכור מה שהארץ חטאה ושינתה מאמרו של הקדוש ברוך הוא שאמר שתוצא הארץ עץ פרי עושה פרי והארץ שינתה ותוצא עץ עושה פרי. וזה מליצת זכות על ישראל כשיחטאו חס ושלום כיון שנברא מדבר שחטא, אם כן אין חידוש שיחטא האדם עד כאן דבריו עיין שם. **וזה בזעם, כשיש זעם מהקדוש ברוך הוא חס ושלום, אז תצעד ארץ, ללמד זכות עלינו והבין.**

ה) ראה ספר הקדוש עץ חיים (שער ה פרק ה'), שם, עץ חיים (כלל: מוהר"ח ז"ל), ובספר נהר שלום (דף טו עמוד ב') וזה לשונו: ע"י טלית קטן יכוין להמשיך מוחין פנימים ומקיפים דעיבור ויניקה וגדלות דפרצוף ו"ק שהם חו"ן בג"ה דת"י דחור"ג דנה"י וחג"ת וכח"ב דנה"י וחג"ת דחג"ת דישסו"ת ובתוכם מלובשים הג' צלמים דנרנח"י דנפש ודנרנח"י דרוח ודנרנח"י דנח"י דנ"ר רוח דנשמה דמ"ה ודב"ן ובתוכם מלובשים המוחין דעיבור יניקה ומוחין והם ד'

לומר, שיקחו לעצמם הקדושה משיעור קומה עילאה דהיינו כל יי קדושות שהם יי הויות ועל ידי זה ירחצו עצמם הגשמיות הגוף שמרמו לרגלים. **"והשענו תחת העץ"** תיבות **תחת העץ** מרמו שאלו השני תיבות עולים בגימטריא **שמע ישראל** שגימטריא תתק"ס כנ"ל המרמו לתתק"ס לוגי מיא של מקוה ויי"ג יותר המרמו לתיבת אחד שבקריאת שמע, וכל זה היה

שמות אלהים דיודיין ודההיין ודאלפין בציור (ע"ב) ויו"ד באמא וכנגדם באבא ובתוכם הנרנח"י שהם יי הויות בניקוד הידוע בנרנח"י דנפש ובנרנח"י דרוח ובנרנח"י דנח"י ומתפשטים הנר"ן דצלמים הנז' בחח"ן בג"ה דת"י דכלי היצון הנק' נה"י ודכלי אמצעי הנק' חג"ת ודכלי הפנימי הנק' כח"ב דפרצוף נה"י וחג"ת דחג"ת דמ"ה ודב"ן דבינה דז"א והחיה דצלמים הנזכר דעיבור יניק' ומוחין נמשכת ומתפשטת בכל עשר ספירות דפרצופים הנז' דז"א וחוזרת לצאת בדרך אור חוזר דרך השערות ומתפשטת מעילא לתתא בכל עשר ספירות דפרצופים הנז' דז"א והנפש דחיה דמוחין דעיבור שהם השערות הנק' בשם קוצים המתפשטים עד החזה והם הציצית דטלית הנז'. ויכוין להמשיכם לאור מקיף לרחל והנפש דחיה דמוחין דיניקה והם השערות הנק' בשם נימין המתפשטים עד הגרון דז"א יכוין להמשיכם לאור מקיף לנוק' העליונה הנק' לאה והנפש דחיה דמוחין דגדלות הנק' בשם שערות המתפשטים עד רישא דקרקפתא דז"א יכוין להמשיכם לאור מקיף לז"א וכולם הם בחינת אור מקיף הקטן הב' הנק' מקיף החוזר המקיף לאותו פרצוף בלבד והיחידה דצלמים הנזכרים שהם בחינת עשר שמות מ"ה שהם מספר טלית יכוין להמשיכם לאור מקיף לכל העשר ספירות דפרצוף הנזכר דז"א והם בחינת אור מקיף הגדול הישר והם בחינת הטלית.

ראה עוד ספר הקדוש פרי עץ חיים (שער ר"ח חנוכה ופורים פרק ו') וזה לשונו: עוד **המן העץ**, גימטרי' יי הויות ס"ר, אכן ס"ר המות, שכולם מסכימין במפלת המן ובניו, והיינו **"המן מן התורה מנין"** וכו', אכן ס"ר מר המות, שכולם נתלו בבזיון, לכן מיתתו היתה בסייף. [ראה עוד כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר הנפש חלק ז' פרק י"ז), מה שכתב בזה].

מקוה הקדמה ישראל יא

מרמז להם אברהם אבינו בפסוק הזה שיטבלו עצמם במקוה עילאה המרומז בפסוק שמע ישראל.

וזהו הרמז בזוהר הקדוש (פרשת וירא דף ק"ב עמוד ב') וזה לשונו ועיינא דמייא הוה תחות ההוא אילנא [ומעין מים היה תחת אותו האילן, דוגמת עץ החיים של מעלה שכל מימי בראשית מתחלקים תחתיו], כנ"ל, שמרומזו בתיבת אלו שיעור מקוה עילאה, ובהן הוה בדק למלאכין [ובהן היה בודק למלאכים] ואמר להון [ואמר להם] "השענו תחת העץ" שגימטריא עולה "שמ"ע ישראל" אח"ד" כנ"ל, זהו רמז "תתק"ס לוגי מיא" כנ"ל.

(עד כאן תוכן דברי מאור ושמש פרשת וירא)

**הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שומע במתיבתא דרקיע
ש"מקוה" ש'חיטה וע'ירוב הם יסודי הדת
שהעולם עומד עליהם**

שמעתי שתלמידי הרבי ישראל בעל שם טוב זכרונו לברכה היו יושבים ביחד ומתווכחים איזהו הדבר העקרי שראש ומנהיג הדור צריך להשגיח עליו.

יש מהם אמרו שהעיקר הוא להשגיח על הזביחה שיהיה השו"ב ירא שמים, וכן בכל שאר ענינים השייכים לזה כי חס ושלוש מאכלות אסורים מטמטמים את הלב.

ויש שאמרו עירובין הוא העיקר כי הלכות שבת כהררים התלויים בשערה (חגיגה דף י' עמוד א') והאיסור חמור מאוד.

ויש אמרו מקוה היא העיקר להשגיח שהמקוה תהיה כשרה בלי שום חשש, כי אם יסוד בנין האדם הוא חס ושלוש בלי כשרות קשה לו מאוד להתגבר על הרע רחמנא ליצלן.

ואחר זה אמר להם מרן הרב ישראל בעל שם טוב זכרונו לברכה בזה הלשון, תיתי לי כי בעת הזאת פלפלו גם

כן במתיבתא דרקייע' איזה מהם עיקר ואמרו כמר וכמר.

ו) תשובה מן השמים על גודל ענין הטבילה: ובתשובות שהשיבו מן השמים לקדוש אחד מרבנן קמאי הרב החסיד רבינו יעקב הלוי ממרויש ומקרבלי זללה"ה אשר שאל על ידי התבודדות ותפלה והזכרת שמות הקדושים על ענין טבילת בעל קרי, והשיבו לו מן השמים בזה הלשון: "ועבדתם את ה' אלקיכם" הוי אומר זו תפלה, אפשר טמא ומקריב קרבן, ואם תאמר שארי טומאות, אינו דומה טומאה היוצא מאונס לטומאה היוצאת מדעת, אינה דומה טומאה הבאה מחוץ, לטומאה היוצאת מגופו, ועזרא כשתקן, ברוח הקודש ראה ותקן.

הדבר הזה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר היה נשמע תפלתם זה ימים רבים ועל הירושלמי: דע אילו הי' עמהם בבית המדרש לא מצאו ידיהם, ועוד הרי חזר בו ואמר קודם תקנת עזרא נשנית משנה זו, הדבר זה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר הי' נשמע תפלתם זה ימים רבים, אך סבלות הגלות ולימוד התורה ומעשים טובים הם העומדים לישראל.

אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל ואחר זה השיבו לו עוד בזה הלשון: שמענו מאחורי הפרגוד לטהר כל ישראל יחד אי אפשר, אך אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל, ובכל מקום מוגש לשמי ומנחה טהורה אבא אליך וברכתיך.

אחרי ראותי כל אלה שאלתי ליל ג' י"ט כסלו אם התשובה הנזכר לעיל באו אל פי מאת ה' והדברים נאצלו מרוח הקודש ויש בהם תועלת או טוב להסתירם ולהעלימם. ועל זה השיבו לו: תדע כי באמת המה דברי ה' ודברים עתיקים ועתיק יומן אמרן והיום יום בשורה וחכינו עד אור הבוקר, ואחר שעה השיבו לו עוד בזה הלשון: והאיש אשר יעשה בודון לבלתי שמוע אל הכהן (רצה לומר, עזרא הכהן) העומד לשרת שם ומת האיש ההוא, והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, עד כאן לשון התשובה. (שאלות ותשובות מן השמים, סימן ה', הובא ברדב"ז סוף ח"ה).

והסימן הוא במקרא (חבקוק ג') בזע"ם תצעד ארץ¹ ראשי
 תיבות "זביחה"²,
 "עירובין"³,

(ז) (ספר חבקוק פרק ג' פסוק י"ב) בְּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ בְּאֵף תְּדוּשׁ גּוֹיִם.
 ראה רש"י חבקוק (פרק ג' פסוק י"ב) וזה לשונו: "בזעם תצעד ארץ": -
 לגרש שבעה עכו"ם. ובמצודות דוד שם פירוש: תצעד ארץ -
 רמסת יושבי הארץ.

(ח) ידוע דרשות הרבים הוא מעלמא דפירוודא הסטרא אחרא,
 ורשות היחיד הוא רשות הבורא עולם סטרא דקדושה כנסת
 ישראל, (ראה בתיקוני זהר (דף ס"ט עמוד א'), דרשות לחם שלמה לשמחת תורה דרוש ע'),
 והסטרא אחרא הוא המלאך המות, הוא הסמ"ך מ"ם, ואין לו זמן
 לעבוד בריטעיל ונעשה חכם ונעשה האלסעילער, וכל תכסיסי
 מלחמה של הסמ"ך מ"ם הוא, שמעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום
 מסיטרא דיליה שהבשר לא יהיה כשר, וידוע שמערמת הסמ"ך
 מ"ם שלא לפתות כל יחיד ויחיד, רק מעמיד שוחטים ורבנים בכל
 מקום מסיטרא דילי ועל ידי זה הכל ברשתו, רח"ל.

וראה מה שכתב בעל "תולדות יעקב יוסף" (פרשת נשא בד"ה
 העולה) וזה לשון קדשו: עתה התחכם היצר הרע שלא יצטרך לילך
 ולפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק יחיד אשר רבים נכשלים
 בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר מסיטרא דיליה המאכיל טריפות
 לרבים וכולם נלכדו ברשתו, עיי"ש. ועל ידי זה מעבירם על הדת
 ונעשים אפיקורסים כמו שכתוב הדברי חיים בשו"ת (יו"ד חלק א' סי' ז')
 כותב שעל ידי שוחטים שהיו קלים, הרבה קהילות התקלקלו
 בגרמניה, ועזבו את דרך היהדות רח"ל (עיין שם באריכות).

(ט) ראה בתיקוני זהר (דף ס"ט עמוד א') וזה לשונו: בראשית יר"א
 שב"ת, (ובה) שבתותי תהא דחיל, יר"א תורה, יר"א ברית, כמה
 דצריך נטירו דברית, דלא יעול ליה ברשו נוכראה, כגוונא דא צריך
 בר נש נטירו דשבת, דלא לאפקא מרשות היחיד ועול ברשות
 הרבים, רשות היחיד אינה שכינתא, רחבו ד' ואינן יקו"ק, וגבהו
 עשרה יו"ד ק"א וא"ו ק"א, רשות הרבים נחש אשת זנונים, סם דאל
 אחר דאיהו סמא"ל, ואיהו כללא דשבעין אומין, ואיהי חללה זונה,

ובעלה חלול שבת איהו, ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

ערוב איהו עמודא דאמצעיתא, וביה מטלטלין מבית לבית, דאינון שכינה עלאה ותתאה, ועלייהו אתמר את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו, דא מקדש יו"ד אות שבת, (דא ברית) דצריך לנטרא ליה בבת זוגיה, דאיהי קדושה דיליה, ברכה דיליה, דעלה אתמר ויברך אלקי"ם את יום השביעי ויקדש אותו, ויברך דא ברכה, ויקדש דא קדושה, ולגבי תרוייהו הוו נפקי קדמאי לקדמות כלה, והוו אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה, בההוא זמנא קול חתן וקול כלה. עד כאן לשונו.

הצדיק הקדוש רבי שלמה זלמן עהרענרייך זי"ע משאמלויא (בעל שאלות ותשובות דרשות לחם שלמה): **וכן יתאמץ כל אחד ואחד במסירות נפש שלא יפריעו חס ושלום העירוב שעשינו ברוך השם על צד היותר טוב, והארכתני בביאור הטובה הרבה של העירוב וכוונתו לעשות מרשות הרבים רשות היחיד הוא רשות הבורא עולם סטרא דקדושה כמבואר בספרים הקדושים, והוספתי דרש"י ז"ל כתב בפרשת וירא כי שם אלקים הוא לשון רבים, עיין שם בפסוק ויהי כאשר התעו אותי אלוקים, ושם הוי"ה ברוך הוא הוא לשון יחיד, (וחוץ מזה שם הוי"ה הוא רשות היחיד רחבו ד' אותיות גבוה עשרה במילוי יו"ד אותיות, עיין במעשה רוקח מסכת שבת), וכשעושין עירוב נעשה מרשות הרבים רשות היחיד ונתהפך מדין לרחמים, משם אלוקים להוי"ה ברוך הוא, ונמתק הדין לרחמים, וזכות זה יעמוד לנו להשמר מכל יגון וצרה, ויתרום קרנינו בפרנסה טובה, ונזכה להושע בדבר ישועה ורחמים במהרה בימינו אמין.** (דרשות לחם שלמה לשמחת תורה דרוש ע').

ובספר הקדוש אוהב ישראל (פרשת מסעי) וזה לשון קדשו: ולזה תיקן שלמה המע"ה נטילת ידיים לכל דבר שבקדושה לאכילה שהוא במקום קרבן בעת הזאת, ולשארי דברים שבקדושה ובפרט בלילה בעת השינה אז הוא עיקר זמן אחיזה להם רחמנא ליצן בהידים שהם התפשטות הכוחות. אמנם כשנותנים על הידים מים שהם בחי' חסדים בזה מסירים אחיזתן. גם מי"ם הוא מספר ט' יודיין משמות הק' ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ועל ידי המים מחזירים

ומדביקים הכוחות לשורשן הרמה בקודש. וזהו שאו ידיכם קודש (תחלים קלד, ב) היינו להעלותן לבחי' קודש וכנ"ל. וזהו גם כן סוד רום ידיהו נשא (תבוקג, ט) כי רו"ם הוא גם כן בחי' חכמה קדישא.

ובזה נתבאר סוד נטילת ידיים והוא נקרא בבחינת אבידה מדעת. כי בריאת העולמות היה על דעת זה למען יתעצם איש הישראלי כל ימיו בעבודת ה' ולעבוד אותו באמת בעודו בחיים חיותו ולהעלות אלו הכוחות ויקבל שכר נצחי על זה מהאל הטוב והמטיב בחסדו. והעירוב הוא סוד אבידה שלא מדעת. כי נשמתו של אדם הראשון נחצבה מאתר עילאה וזיהרא קדישא, וכאשר בא לידו אותו מעשה האכילה מעץ הדעת טוב ורע אז כל הנשמות נתערבו בטוב ורע כי באדם הראשון היו כלולים נשמות ישראל כולם. וכן כשהאדם הולך אחר תאוות לבו ותוקף תשוקת חומר ו בא לידי חטאים רחמנא ליצן אז על ידי זה מערב גם כן טוב ברע חס ושלום. וזהו בבחינת אבידה שלא מדעת ע"ד (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. גם כי לא על דעת כן ברא הבורא ברוך הוא וברוך שמו את העולם כי אם לעבדו ולבחור רק בטוב סלה ולבל יהיה שום אחיזה להחיצונים על ידי מעשה בני אדם רחמנא ליצן כי מפשעיהם לכל חטאתם רצה לומר על ידי המחשבות רעות רצה לומר שמביאם לזה יש אחיזה להחיצונים רחמנא ליצן בהכוחות שבאו מעולם המחשבה וצריך להעלותן למקורן ולשורשן לעולם המחשבה שהוא בסוד שם ע"ב הק' הוא הוי"ה במילוי יודי"ן.

ולזה תיקן שלמה המע"ה בחכמתו הנפלאה עירובין לשבת קודש והמוציא חוץ לעירוב הוא מוציא מרשות לרשות אחר. כי מבפנים לעירוב הוא רשות הקדושה והטוב, וחוץ להעירוב הוא רשות סט"א רחמנא ליצן. ועל ידי העירוב יופרד ויתפרש אחיזתן לגמרי וישאר אך קודש לבד ואז אינו מעורב טוב ברע כלל כי עיקר אחיזתן נמשך מבחי' יד השמאלי בחי' גבורה שהוא מספר רי"ו. וסוד עירו"ב הוא ע"ב רי"ו. ועי"ז נכלל השמאל בהימין כי שם הק' ע"ב הוי"ה במילוי יודי"ן הוא מקור ושורש החסד עליון. גם רי"ו אותיות ישנו בהשם הקדוש והנורא שם ע"ב המפורש היוצא מפסוקי (שמות יד, יט כא) "ויסע ויבא ויט" והבן זה.

"מקוה", כל אלה הם יסוד הארץ. עכ"ל.

ואז בימי שלמה המלך עליו השלום נשאר כולו טוב וחסד מזוכך על ידי חכמתו ועבודתו הקודש ואז היתה הסיהרא קדישא במילואה וטובה ולזה אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה (דח"י ב' ט, כ) וכמבואר למעלה בפרשת פינחס. ועל ידי התיקון שעשה בזה בחכמתו והעלה הכל לשורשו לבחינת קוד"ש על ידי זה נעשה שמחה וחדוה ותענוג בכל העולמות להמשיך כל חדו וכל טיבו לכל העולמות ולהכנס"י לעילא ותתא. ולזה יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני והבן זה.

ובספר אוהב ישראל (לחג השבועות): וזה לשון קדשו: יש לומר, כי סוד העירוב הוא סוד יחוד וקישור עלמין עילאין בעלמין תתאין בסוד יחוד הוי"ה אדנ"י. לבל יהיה אחיזה לחיצונים רחמנא ליצן. ולזה עיר של רבים צריכה שיור. כדי שלא תשתכח תורת רה"ר. כדפירש"י. והיינו כי רה"ר הוא מקום שיש אחיזה לחיצונים רחמנא ליצן. וסוד העירוב הוא לקשר ולייחד הקדושה. לבל יהיה אחיזה לחיצונים רחמנא ליצן. אמנם עם כל זה צריך לישראל מקום בחוץ לעירוב לאחזתם. ולזה צריכים שיור לעירוב. אמנם כשישנו חמשים דיורין א"צ שיור. כי הנה כל רצועה שבא"י מרמזת לארץ חפץ החיים ארץ הקדושה סוד המלוכה הק'. וכמו שיש בעלמא דבינה סוד ה' עילאה בסוד ה' אותיות מנצפ"ך. וכ"א כלול מעשר והם חמשים שערי בינה, והוא בסוד חג השבועות הזה סוד שער הנו"ן כידוע ליודעי חן. ככה ישנו חמשים שערים בסוד המלוכה הק' סוד ה' תתאה. וצריך לייחדם ולקשרם יואגדו אלה באלה. אלו הנו"ן. באלו הנו"ן. לבל יהיה אחיזה לחיצונים רחמנא ליצן בהמלוכה הק' חס ושלום רק שיהיה מלכותו בכל משלה ולסוד זה צריך שיור לעירוב כעיר חדשה שהיתה ביהודה שהיה בה נו"ן דיורין. כדי שיהיה מקום להשראת הק' של נ' שערי בינה העליונים הקדושים והבן זה, עד כאן לשונו. (וראה עוד באר מים חיים פרשת יתרו, ועיין עוד סדרו של שבת שורש ב' ענף א' בענין זה).

(י) ראה בספר הקדוש באר מים חיים פרשת בהעלותך (פרק ח):

צריך לטבול בערב שבת קודש לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם

(ספר ברכות אברהם פי' ואתחנן, בית אהרן בליקוטים, וכן הוא בבעל שם טוב עה"ת פי' יתרו)

על ידי מקוה ניצל מששים רבוא מזיקין

וכן בטבילה במקוה יקבל עליו מסירת נפש על קידוש השם, כמו שכתב (באוצר הסיפורים חלק ב' סימן ז') מסדר המערכת מסירת נפש במקוה מידי יום ביומו של כבוד קדושת רבינו הגדול והקדוש או"ר החיים מצאנו זכרונו צדיק וקדוש לברכה, ראה שם וקדש עצמך במים הקדושים ויסיר ויובדל

בערב שבת קודש בעת אשר יתחיל הארת השבת קודש ואז צריך האדם לעלות אל לבו בחינת הבשת האמור להתבייש במר נפש ממעשה החול ולבוא לבחינת תשב כנוכר. בא הרחיצה במים חמין להראות אשר צריך לטבול ברשפי אש להיות אש אכלה אש של היצר הרע, וזה הוא עיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם באש להבה אכלה סביב. ועל כן חיוב זה הוא מדברי נביאים ופסקי חכמינו זכרונו לברכה בגפ"ת. ואך אחרי זה צריך עוד לטבול בארבעים סאה המבואר בדברי הרב האר"י ז"ל. שהם המים המטהרים מכל טומאה לטהר את הגוף מכל מיני טומאות במים שהנדה טובלת בהן. והכל רמז על טבילת הלב במי הדעת שהוא העיקר כמו שאיתא ברמב"ם ז"ל (בסוף הלכות מקואות) כאשר הארכנו בזה בחיבורנו סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג'). אבל טבילת החמין הוא חיוב יותר כי כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר כנאמר. ובזה הנער בא אל המלך מלכו של עולם לקבל אור קדושת ה' ועולה לבחינת קדם קדמתה למעלה מכל בחינות עולם הזה למקום התשובה הנקרא עולם הבא והוא שבת קודש הרומז ליום שכולו שבת בחינת עולם הבא. ואז הקדם מכפר ומכסה על האחור וזדונות נעשין זכויות. (באר מים חיים פרשת בהעלותך - פרק ח).

ראה עוד תיקוני זהר (דף ס' עמוד א'), רעיא מהימנא (השמטות דף רס"ד עמוד ב'), רעיא מהימנא (במדבר פרשת פנחס דף רמ"ב עמוד א'), תיקוני זהר (דף כ' עמוד א'), תיקוני זהר (דף ס"ו עמוד ב')

ממך מי החטאות והאשמות וסר עונך וחטאתך תכופר, ותנצל משיתין ריבוא מזיקין דתחות ידא דיצר הרע כמובא בהקדמת תיקוני הזוהר (דף י"א ע"א), עיין שם.

(אור זרוע לצדיק)

על ידי המקוה ינצל מהמצערים אותו בקבר

על כן יראה האדם לטהר כתמי הנשמה בעודו בחייו טרם צאתה מהעולם הזה, על כן יזהר אדם ביום שאירע לו מקרה בלתי טהור שראה קרי בלילה, יטהר עצמו בטהרה ראויה לכל מקרה בלתי טהור, וכל הנזהר בה ינצל מכתמי נגעי בני אדם שהם חופפים סביב הקבר ומצערים אותו בקבר וכו', הרי הוא מוסר(ק) בניו לחיצונים והוא אוכל בשר זרעו ויצטרך לתת דין וחשבון על זה.

(אור הישר, עמוד גמ"ח פ"ט)

אשרי מי שמרגיל בטהרת המקוה תמיד ויועיל לכל הטומאות

ומצאו כאן רבותינו גדולי האריות אנשי הדעת מקור מוסמך להיות נזהר ורגיל בטבילה מדי יום ביומו להוסיף קדושה וטהרה ולבטל מחשבות האון ודעות הרעות, ולקנות דעת דקדושה, אף דאין בו עכשיו שום צד טומאה. וכדהביא גם השל"ה הקדוש זכרונו לברכה (שער האותיות אות ט'), וזה לשון קדשו "אשרי מי שמרגיל בטהרת המקוה תמיד ויועיל לכל הטומאות וגם לטומאת העבירות ויבוא לידי טהרה דהיינו טהרת הלב" עד כאן לשונו הקדוש.

סגולה לטהרת הנשמה

מתבאר מהזוהר הקדוש כי סגולת הטבילה היא להחזיר הנשמה למקומה, כי מי שהוא טמא אין לו נשמה ובפרט הפוגם בברית, נשמתו מסתלקת.

(שלייה הקדוש, שער האותיות אות ק')

ועל ידי הטבילה מפשיט מעליו רוח הטומאה ומתלבש בו סוד הנשמה שנסתלקה, והטבילה לה הוא סיוע גדול לקניית הנשמה כי טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ.

(ראשית חכמה, שער האהבה פרק יא)

המקוה מכניע הקליפות

שיעור מי מקוה מ' סאה ראשי תיבות מ"ס, להכניע את הקליפות של הסי"מ.

(דברי חסידים, מובא בספר מעין גנים)

וזה לשון הרב מפורטוגאל, ואל תקל בטהרת גוייתך כי היא תעזור על טהרת נשמתך.

(דרך חיים, דף צ"א עמוד ב')

בטבילה מקיימים מצות עשה של קדושים תהיו

הרי לן גודל מעלת המקוה שמועיל מאוד להנשמה ולהמוח שעל ידה יבוא לידי שלימות האמיתי, ועל זה מסרו נפשם רבותינו מאורי הדורות אור ישראל רבינו הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו זיע"א בזהירות טבילת המקוה אף במים קרים, כדי ללמוד ולהתפלל בטהרת הלב והנפש, וכאשר ימצא הקורא בספריהם הקדושים המפליגין הרבה בשבח מעלת המקוה שעל ידה יכולין לזכות למדריגות גבוהים ורמים, ודבר הזה מסרו אביני הרועים בציווי לדורי דורות ההולכים בעקבותיהם הטהורים להיות נזהר בטבילה בכל מקום ובכל זמן, לטהר עצמו להוספת קדושה וטהרה.

אמנם זהירותא יתירתא צריכין לאשמעינן במי שמטהר עצמו מטומאתו בטבילה שתיקן עזרא שידע ויבין שבטבילה זו הוא מקיים מצות עשה של קדושים תהיו לפי שיטת כמה גדולי הפוסקים ומצוה צריכות כונה, וכדכתב

הגריעבי"ץ זכרונו לברכה בהנהגת הבוקר (סדר בעל קרי אות א) והא
לך לשונו:

**דבר תורה חייב אדם ליטהר מטומאת קרי בכל מקום ובכל
זמן ואסור לשהות בטומאתו אפילו שעה קלה, כמו
שכתוב קדושים תהיו וכו', עד כאן לשונו.**

וכן הביא בספר משמרת שלום (סימן ב' סעיף קטן א') על הגמרא
ברכות (דף יח:) דבניהו בן יהוידא דתבר גזיזא דברדא ונחת
וטבל, ורש"י זכרונו לברכה פירש, שטבל לקריו לעסוק בתורה,
אם כי בתרגום רבינו יהונתן לא כתב כן, מכל מקום דברי
רש"י הם דברי אלקים חיים, ומסתמא קיבל כן מרבותיו
זכרונו לברכה הקדושים, אלא וודאי היו נוהגים כן מקדם
קדמיתא מצד מצות עשה של קדושים תהיו, אלא שעזרא בא
ותיקן שיהי' אסור לקרות בתורה, עד כאן לשונו.

וכדאי להעתיק דברי הראשית חכמה (שער הקדושה פרק א')
בביאור מצות 'קדושים תהיו' שכתב באותו דיבור
וזה לשונו: ענין הקדושה נצטוונו עלי' בתורה כמה פעמים,
האחד בסוף פרשת שמיני (ויקרא יא) נזכר פעמים, א' בריש
הפרשה קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, ובסוף הפרשה
(כ, כ"ו) "והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה' ואבדיל אתכם מן
העמים להיות לי", ובפרשת ציצית (במדבר טו, מ) "למען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם" וגו', וכיון
שבאו בתורה מאמר זה של קדושים תהיו כל כך פעמים אף על
פי שאינה מעיקר רמ"ח מצות, מכל מקום היא שורש לעשות
כל מצות לשם המצווה אותם, כי כיון שיהי' האדם קדוש
ומופרש מעניני אהבת עולם הזה ישתדל לעשות מצותיו בחשק
באמיתות ויתקשר באהבתו יתברך לעשות מצותיו בחשק
ואהבה וכו', ולכן הוכפל בתורה כל כך פעמים מרוב התועלת
שנמשך מזה לנשמה, עד כאן לשונו.

**מצות עשה שיטבול כל טמא שבעולם בארבעים
סאה מים שנאמר ורחץ במים את כל בשרו**

ועיין עוד בספר הקדוש אוצר החיים להרב הקדוש מקאמארנא זללה"ה (פרשת מצורע מצות עשה קע"ז) וזה לשונו הקדוש: **מצות עשה שיטבול כל טמא שבעולם בארבעים סאה מים שנאמר ורחץ במים את כל בשרו וגו', וכל הטובל במקוה מטומאתו אף בזמן הזה מקיים מצות עשה מרמ"ח מצות ונפשו מזדככת כדברי רבינו הקדוש בעל החינוך וכו' עד כאן לשונו.**

הטובל לקריו מקיים מצות עשה כמו הנחת תפילין

ועוד שם (מצוה קפ"א) **מצות עשה** שאם יראה קרי הן בתשמיש המטה הן באונס **שיתנהג עצמו על פי דיני התורה וכו' ורחץ במים את כל בשרו וגו' ונוהג גם בזמן הזה, והטובל לקריו מקיים מצות עשה כמו הנחת תפילין.** עד כאן לשונו הקדוש.

ונוראים הם דברי הספר שאלות ותשובות מן השמים (סימן ה' לחד מבעלי התוספות זללה"ה) שהשיבו לו מן השמים בענין טבילת עזרא בזה הלשון **"והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן** (רצה לומר, עזרא הכהן) העומד לשרת שם ומת האיש ההוא" עד כאן.

על כן לקטנו בסייעתא דשמיא בקוצר אמרים הלכות מיוחדות בגודל הזהירות בטבילת עזרא:

א. גודל הנחיצות לטבול במקוה – לעת הצורך.

ב. היאך להתנהג באין לו מקוה באותו מקום.

ג. היאך לנהוג כל הזמן עד הטבילה בבוקר. בו יבואר שאנן קרוצי חומר בודאי מן הדין שיהא נזהרין בטבילת המקוה בכל יום בהכנה דרבה, ולשוב בתשובה, כדברי הרמב"ם זכרונו

לברכה לטהר נפשו מטומאת הנפשות, ולא יהא מן הכלל
 "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" וגו'.

ד. פרטים הנחוצים לדעת לכל טובל במקוה, כמו חציצה.

ה. מנהג לטבול בכל יום – וערב שבת קודש – ושבת קודש –
 ערב יום טוב, ויום טוב.

ו. בזמנים שאסור לטבול כמו יום הכפורים ותשעה באב –
 כיצד נוהגים.

גודל השכר של העוסקים בתיקון המקוואות, וסגולת
 המצוה, וענינים שונים איך שהצדיקים הקדושים
 קדושי עליון מסרו נפשם בזהירות יתירה ובדקדוקים נפלאים
 בזהירות שיהיה מקוה בכל עיר ועיר, ושתהיה המקוה כשירה
 כהלכתה, וזהירות שונות בטבילת המקוה, ומהם ילמדו וכך
 יעשו שכל אחד ידקדק מאוד בעניני המקוואות כי הם יסוד
 קדושת ישראל, ושהמקוה צריכה להיות כשרה למהדרין מן
 המהדרין, וכל אחד צריך לברר מי הוא הרב המכשיר על
 המקוה ואם הוא ירא שמים ויודע הלכות מקוואות ושאר
 הלכות ביורה דעה חלק ב' שהם יסוד קדושת ישראל.

הצדיקים הקדושים מוסרים נפשם על קדושת ותיקון המקוואות

בספר הקדוש דברי יחזקאל, (ליקוטים) וזה לשונו: שמעתי
 בעיירה ידועה נתהווה מחלוקת בענין מקוה טהרה,
 החסידים שבאותה עיירה רצו לבנות מקוה, ברם הי'
 מחוסרים אמצעים, והעשירים טענו שאין להם צורך במקוה
 לכן לא רצו להשתתף במטרה זו והגאון הקדוש משינאווע
 זכותו יגן עלינו בא לעירם, וקרא את העשירים ואמר להם הנה
 אמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת לג:) על הפסוק "ויחן את פני
 העיר" אמר רב מטבע תקן להם, ור' יוחנן אמר מרחצאות תקן
 להם, ונראה לי לומר שאין חילוקי דעות בין רב ור' יוחנן, רק
אם באין לתקן העיר צריכין בראש וראשון לתקן מקוה,

באין לתקן העיר צריכין בראש וראשון לתקן מקוה, אמנם עם זה גם מטבע כי בלי מטבעות אי אפשר לבנות מקוואות.

הרב הקדוש בעל העטרת צבי מכר למאה אנשים ויותר העולם הבא שלו למען יבנו מקוה כשרה

הגאון הקדוש בעל העטרת צבי על הזוהר הקדוש מכר למאה אנשים ויותר העולם הבא שלו למען יבנו מקוה כשרה בסאנטאב ועודנו עומדת, כך סיפר לי בארוכה אב בית דין סאנטאב.

(אלף כתב, אות תתנ"ד)

הצדיק הרב הקדוש רבי נחום זצ"ל מטשערנאביל זיע"א בא פעם לעיר אחת קטנה שלא היה שם מקוה, ומכר חלק עולם הבא שלו בעד ג' מאות

בספר מעין גנים (מביא בשם ספר מפעלות הצדיקים), הצדיק הרב הקדוש מורינו הרב רבי נחום זצ"ל מטשערנאביל זיע"א בא פעם לעיר אחת קטנה שלא היה שם מקוה, ומכר חלק עולם הבא שלו בעד ג' מאות רז"כ, ונתן אותם לאנשי העיר לעשות מקוה, עד כאן לשונו.

אם אין טהרה אין דעת, ואם אין דעת הבדלה מנין

ידוע שהרמב"ם זכרונו לברכה כתב על מי המקוה שהם מי דעת, וכוון בזה לדברי חכמי האמת, ועל פי פשוטו הוא כמו שמבואר בגמרא דעת זה טהרות, ואם כן אם אין טהרות אין דעת, והמקוה הוא יסוד הטהרות והוי מימיו מי הדעת, ונוגע מה שאמרו בירושלמי על מה שתקנו הבדלה בחונן הדעת, שאם אין דעת הבדלה מנין, ולכן אם אין מקוואות אין טהרה ואין דעת, ומנין ידעו להבדיל בין קודש לחול ובין הטמא לטהור, שלא להתחבר לטומאת הרשעים, וכשיתרבו המקוואות יתרבו הדעת.

(שאלות ותשובות דברי יואל, סימן נ"ט אות ח')

ונסיים בדברי התנא אלקי רבי עקיבא, אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים ואומר מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל.

בזכות טהרת המקוה במים נזכה לביאת המשיח.

אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין, מי מטהר אתכם - אביכם שבשמים (סוף יומא), ובזכות זה יתקיים במהרה ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים (בראשית א' ב'), זו רוחו של מלך המשיח, היינו שבזכות טהרת המקוה במים נזכה לביאת המשיח, עד כאן. (הרב הקדוש החוזה מלובלין זצ"ל, ספר מעין גנים).

בעזרת השם יתברך

ספר

מקוה ישראל ה'

פרק א'

בו יבואר שטהרת המקוה שמטהר את הטמאים הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתן, גם יבואו בו דברי התעוררות לבאר גודל הפגם המגיע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם חס ושלום, והתועלת בזה ובבא למי שנזהר ונשמר בטהרת המקוה כהלכתה.

גם יבואר בו שביום השני כשברא הקדוש ברוך הוא את הרקיע שיהיה מבדיל בין מים למים, התנה הקב"ה עם המים שיהיו מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה, להטהר על ידם, ולכן המקוה נקראת "מקוה ישראל ה'".

גם יבואר בו איך שאבות הקדושים וכן כל הצדיקים מסרו נפשם על קדושת וטהרת המקוה

מלוקט מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, זוהר הקדוש תיקונים, וספרי הראשונים, ספרי קבלה, וספרי בעש"ט הקדוש ותלמידיו. תקוותינו כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבבות בני ישראל, וזה יהיה פרי עמלינו להסיר המכשלה הזאת מבתי ישראל בכל מקום שהם

הקדוש ברוך הוא נקרא מקוה

... ולפי שמן דבר קדשו יצאו מים, כל טהרה במקוה מים, הקדוש ברוך הוא נקרא מקוה שלש פעמים, שני פעמים

"מקוה ישראל ה'" (ירמ"י יד, ח, יז, יג) ואחד ו"מקוה אבותיהם ה'" (ירמ"י ג, ז) לכך מקוה ברום שלוש אמות, מקוה גימטריא ארבעים סאים, (רויאל המלאך).

א) ראה (ירמיה פרק יז) **"מקוה ישׂרָאֵל ה'** כָּל עֲזַבְיָךְ יִבְשׁוּ יְסוּרֵי [וְסוּרֵי] בְּאֶרֶץ יִכְתְּבוּ כִּי עֲזַבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֵת ה' (ספר ירמיה פרק יז פסוק י"ג). **ופירוש רש"י שם, "מקוה ישׂרָאֵל - ה'** יושב עליו, לפיכך כל עזביך יבשו. וסורי בְּאֶרֶץ יִכְתְּבוּ - אותם שסרים מדברי שאינם שומעים שליחותי בקברות תחתיות ארץ יכתבו.

וברש"י ז"ל בירמיה (פרק יז פסוק ח') **מבאר: מקוה - תוחלת.** ובמצודות ציון שם, **פירוש, מקוה - מל' תקוה. וכאורח - הולך דרך. וברד"ק שם, פירוש, מקוה ישׂרָאֵל - כי אף על פי שסרו מדרכיך לך הם מקוים, ובכל דור ודור אתה מקוה ישראל ואתה מושיעו בעת צרה, אף על פי שהצרה תבא להם בעונם, אתה תושיעם ותרחם עליהם, גם כן עתה בזמן הזה הושיעם ורחם עליהם ולא יכלו ברעב. ובמלבי"ם שם פירוש, מקוה ישׂרָאֵל ה' - שישראל מקוים תמיד אליך ואתה מושיע - תמיד בעת צרה - זה הוא שמך, ואם כן הושיעני גם עתה.**

ב) ראה ירמיה (פרק יז) **"כָּל מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאֱשַׁם תַּחַת אֲשֶׁר חָטְאוּ לֵה' נֹהַ צְדָק וּמְקוֹה אֲבוֹתֵיהֶם ה'."** (ירמיה פרק יז פסוק ז'). **פירוש רש"י, ומקוה אבותיהם - וסבור אבהתהון.**

ובמלבי"ם על ירמיה (פרק יז פסוק ז') **פירוש, כָּל - ועל ידי זה נעשו הפקר עד אשר כָּל מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם - להנאתן, וְצָרֵיהֶם - שהם השחיתו אותם מפני שנאה שלא להנאתם כלל, אָמְרוּ לֹא נֶאֱשַׁם - בעבור זאת, כי ראויים לכליה תַּחַת אֲשֶׁר חָטְאוּ לֵה' - שבזה חטאו בשתים, א] שהוא היה נֹהַ צְדָק - הנוה מיוחד אל הצאן ובנוה ה' שם כן הצדק, ב] ושם שכן ה' - שהוא מְקוֹה אֲבוֹתֵיהֶם - רצה לומר שעזבו הצדק בין אדם לחבירו, ואת ה' אלהי אבותיהם בענינים שבין אדם למקום.**

סגולה להזכרת זכות אבות: מזכירין זכות אבות על ידי טבילה במקוה כדכתיב (ירמ"י ג, ח) **" ומקוה אבותיהם ה'"** פירוש על ידי מקוה זוכים להזכרת אבות לפני ה'. (ספר המדות).

מקוה הוא כמו בית המקדש

"ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש "הוקם המשכן" (שמות יז, כ), "הוק"ם" אותיות "מקו"ה", אפשר לרמוז מה שכתוב במסכת ברכות (דף ט"ו) למה נסמכו אהלים לנחלים שמעלין לטהרה, וזה הרמז "שבית המקדש הוא כמו מקוה", ואידי ואידי מטו אהדדי "מקו"ה המשכן". (נחל קדומים, פרשת פקודי).

מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל

אמר רבי עקיבא^א אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין מי מטהר אתכם אביכם שבשמים^ב שנאמר (יחזקאל ל"ו) "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" ואומר (ירמיה י"ד) **מְקוֹה יִשְׂרָאֵל**, מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל. (משנה מסכת יומא פרק ח משנה ט).

מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה'

אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין, מי מטהר אתכם^ה - אביכם שבשמים, שנאמר (יחזקאל לו)

וכן בספר ירמיה, "מְקוֹה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ" בְּעֵת צָרָה לְמָה תִּהְיֶה כְּגַר בְּאֶרֶץ וּבְאֶרֶץ נְטִיה לְלוֹן. (ירמיה פרק י"ד פסוק ח').

ג) לפני מאמר רבי עקיבא המשנה מתחלת: האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה אחטא ויום הכפורים מכפר אין יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה חברו את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה (ויקרא ט"ז) מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו.

ד) ראה להלן מה שהבאנו מספר מעין גנים.

ה) ראה ילקוט שמעוני יחזקאל (רמז שע"ד).

"וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם", ואומר (ירמיהו יז) "מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה'"; מה מקוה מטהר את הטמאים - אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל. (תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד ב).

ו) סגולה להזכרת זכות אבות: מזכירין זכות אבות על ידי טבילה במקוה כדכתיב (ירמיי ג, ח) " וּמְקוֹה אֲבוֹתֵיהֶם ה'" פירוש על ידי מקוה זוכים להזכרת אבות לפני ה'. (ספר המדות).

הבעל שם טוב צעק מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה', ונעשה מקוה: כתב בספר מדרש פינחס החדש (אות כ"ו) וזה לשונו: הבעל שם טוב התבודד עם ר"צ ביער ללמדו כוונת המקוה, ור' זאב קיציס הטמין את עצמו ביער, ושמע שצעק הבעל שם טוב מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה', ונעשה מקוה, והלכו שניהם למקוה, והרגיש הבעל שם טוב מרבי זאב והקפיד, ושלחו משם. (בעל שם טוב על התורה פרשת יתרו, בהגהות מקור מים חיים אות ט"ז).

בעת צרה יכוין במקוה שיתהפך מצרה לרצה: מי שנמצא בצרה יכוין בהיותו במים בפסוק "מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה' מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה", ויש סמך לזה מדברי התיקונים, ויכוין באותיות צָרָה שיהפך לְרִצָּה. (כף החיים פלאג'י, סימן כ"ז).

מקוה מסוגל להנצל מכל צרה: בשם הרב הקדוש ר' יחזקאל מקוזמיר זכרונו צדיק לברכה, בעת צרה חס ושלום סגולה להיות בטהרה ולטבול במקוה. (מעין גנים).

בזכות המקוה יושיע הקדוש ברוך הוא לישראל: והענין מזה הוא כך, שעל ידי זכות המקוה שהאדם טובל את עצמו, מושיע הקדוש ברוך הוא לישראל בכל צרכיהם לפרנסה ולחשוכי בנים רחמנא לצלן, כדכתיב (ירמיי יד, ח) "מקוה ישראל ה' מוֹשִׁיעוּ", שבזכות המקוה יושיע הקדוש ברוך הוא לישראל, ובלבד שתהיה כוונתו בטבילתו לטהר את נפשו ולא יהי' לו כמצות אנשים מלומדה, שבאמת כעת בימים ההם כל אחד טובל את עצמו רק שהוא מצות אנשים מלומדה שאין כוונתו לטהר את נפשו. (מגן אברהם תנינא, ברמזי אחרון של פסח).

כשישראל טובלים במקוה, ה' מושיע בעת צרה: וידוע מצדיקים בכלל, ובפרט ממרן אור עולם הגאון הקדוש מורנו הרב

אמר רבי עקיבה אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר (יחזקאל לו)

יצחק אייזיק מקאמארנא זכותו יגן עלינו, בעת בא לפניו איש אשר הי' נצרך לישועת ה' בכלל, ובפרט ממקשה לילד הי' מצווה להחם המקוה וירד וטבל ועלה ואמר מזל טוב, וכן הי' כי בעת טבילתו מכון כרגע ילדה והמליטה בן או בת, ונפקד האיש בדבר ישועה ורחמים ומצאתי לזה רמז (ירמי' יד, ח) "מקוה ישראל, ירצה כשישראל טובלים במקוה, ה' מושיע בעת צרה". (שלחן מלכים, בפני טעם הצבי אות ג').

ישראל המה המקוה של ה': לא פעם אחת בערב שבת קודש בשעת הסעודה שעשה הרב הצדיק רבי מענדל מקאסוב זלה"ה ריקודין בשמחה עם החסידים והצדיק רקד באמצע העיגול וחסידיו רקדו סביביו, אזי בעת הרקידה כפף ראשו בתוך העיגול, ופתח ואמר השתא טבלתי במקוה של השם יתברך כי כן כתיב מקוה ישראל ה', רצה לומר שישראל המה המקוה של ה', עד כאן דבריו, (תורת חסד, פרשת ויקהל).

ז) ראה ספר שערי תשובה לרבינו יונה ז"ל (שער ב' אות י"ד) וזה לשונו: ומצות עשה מן התורה להעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה ביום הכיפורים שנאמר "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", על כן הזהירנו הכתוב שנטהר לפני ה' בתשובתנו והוא רחום יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו עכ"ל.

ראה שאלות ותשובות יחוזה דעת (חלק ה סימן מד) שמציין לדברי הגאון רבי שאול, אב"ד אמסטרדם, בספר בנין אריאל (בקונטרס בית מועד דרוש ליום הכפורים דף קטז ע"ד) כתב, וכבר כתבו כמה גדולים, ומהם הרי"ף שבעין יעקב, שאם לא תיקן האדם עבירות שבינו לבין חבריו, אין יום הכפורים מכפר אפילו על עבירות שבינו לבין המקום, ויש טעם נכון לכך. ע"כ. הגאון רבי חיים פלאג'י בספר ברכת מועדיך לחיים (דרוש טו לתשובה, דף קמג ע"ד), ספר צוואה מחיים (דף י"ב ע"ב), הביא דברי הרי"ף שבעין יעקב הנ"ל, שכל עוד שאינו מרצה את חבריו גם עבירות שבינו לבין המקום אין יום הכפורים מכפר, והטעם לזה שמכיון שהוא מקשה ערפו שלא לפייס את חבריו, נגד מצות התורה שחייבתו בכך, הרי הוא כבועט

"וזרקתי עליכם מים טהורים" וגו', ואומר (ירמיה י"ז) "מקוה ישראל ה'", מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל^ל, (ירושלמי יומא, פרק ח דף מד טור ג, מ"ז).

בתורת ה', ומה תשובה היא זו לשוב דוקא מעבירות שבינו לבין המקום וכו'. ע"ש. וכן כתב הגאון רבי חיים ביז'ה בספר חיים עד העולם (בדרוש ה' לשבת תשובה דף יט ע"ב, ודף כ' סוף ע"ג), שנמצינו למדים מדברי הרי"ף, שאם אינו מפייס את חבירו, שזה נמשך ממדת הגאווה, שאינו רוצה לכוף כאגמון ראשו לבקש מחילה מחבירו, גם עבירות שבין אדם למקום אין יום הכפורים מכפר וכו'. ע"ש. ומציין לדברי מרן החיד"א בספר ברכי יוסף (סימן תרו סק"א), ועיין בספר דברים אחדים (דף ה' ע"ב), ובפתח עינים (ראש השנה יח.), ובמראית העין (שם), הגאון יעב"ץ בתשובה, והיא לו נדפסה בשאלות ותשובות שתי הלחם (סימן לא דף לט ע"א), ראה בדברי הגאון רבי ישמעאל הכהן בשאלות ותשובות זרע אמת (בחינושי הש"ס, סימן מז).

(ח) **אמירת תפלה כשיוצא מן המקוה:** כתב בלקוטי צבי החדש, כשיוצא מן המים יאמר, (ישעיה פרק ד' פסוק ג') **וְהָיָה הַנְּשָׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמָר לֹא כָּל הַכְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם.**

(ושם פסוק ד'): **אִם רָחַץ אֲדָנִי אֶת צַאֲת בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלַם יְדִיחַ מִקִּרְבָּהּ בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בְּעַר.** אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם, ואומר **מְקוּהַ יִשְׂרָאֵל** ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל. (תוכן דברי ליקוטי מאיר, סימן י"ב).

(ט) **תפלה קודם ולאחר המקוה - לשם יחוד:** קודם התפלה הלך למקוה ואמר בזה הלשון: **הרינו רוצה לטהר גופי ונפשי ורוחי ונשמתו לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתו וגו'.** (הנהגות קדושות מבעל אמרי יוסף זצוקללה"ה).

תפלה קדושה: כשנכנס למקוה יאמר זה הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של וידוי ומצות עשה של תשובה כמו שכתוב **"דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל בה' ואשמה הנפש ההיא והתוודו את חטאתם אשר**

חייב אדם לטהר את עצמו ברגל

ואמר רבי יצחק: חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, שנאמר (מלכים ב ד) **"מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת"** - מכלל דבחדש ושבת איבעי לה למיזל.

ואמר רבי יצחק: חייב אדם לטהר את עצמו ברגל, שנאמר (ויקרא יא) **"ובנבלתם לא תגעו"**, [וברגל משתעי קרא כדמפרש

עשו", (ויאמר מעומק הלב) **אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ה' בחטאים ועונות ופשעים הרבה מאד, גדל עוני מנשוא, עצמו פשעי מספר בושתי וגם נכלמתי** (ויפרש חטאתו באיזה יום באיזה שעה באיזה מקום חטא ויאמר) **הרי נכלמתי ובושתי ממעשי הרעים, ולעולם אין אני חוזר לעשות כדבר הזה, והריני כגר שנתגייר וכקטן שנולד, אנא בשם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא, ככתוב בתורתך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר "מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל", ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים. (סידור כתר נהורא, בארדיטשוב).**

(י) ראה רש"י ביצה (דף יז עמוד ב) במשנה: מטבילין את הכל - כל הצריך טבילה בין אדם בין כלים. מלפני השבת - דקיימא לן בראש השנה (ט"ז, ב): **חייב אדם לטהר את עצמו ברגל, דכתיב "ובנבלתם לא תגעו"** (ויקרא יא), ומוקים לה ברגל, הלכך יטביל מערב שבת, דאסור להטביל בשבת וביום טוב. ראה ראבי"ה ח"ב - מסכת ראש השנה (תקסט - תקמז סימן תקסט ד"ה תניא רבין), **ראה עוד** טור אורח חיים (סימן תר"ג). **ראה** שערי תשובה (אורח חיים סימן תקכ"ט סעיף קטן ד'), **שמציין לספר שאגת ארי'** (מסימן ס"ה עד סימן ס"ט), **מגן אברהם** (סימן תקמ"ו ס"ק ד'), **ועיין בשאלות ותשובות יד אליהו** (סימן ס"ח), **רמב"ם** (פ"ז מהי ט"א), **שאלות ותשובות נודע ביהודה** (מ"ת סימן צ"ד). **ראה** שאלות ותשובות אבני נזר (חלק או"ח סימן שכא ד"ה ג) **ובטורי אבן ראש השנה** (דף ט"ז ע"ב) **חייב אדם לטהר את עצמו ברגל דכתיב בנבלתם לא תגעו, עיין שם.**

ואזיל לקמיה בברייתא]. תניא נמי הכי: "ובנבלתם לא תגעו", יכול יהו ישראל מוזהרין על מגע נבילה - תלמוד לומר (ויקרא כא) "אמר אל הכהנים בני אהרן", בני אהרן מוזהרין, בני ישראל - אין מוזהרין. והלא דברים קל וחומר: ומה טומאה חמורה - כהנים מוזהרין, ישראלים אינן מוזהרין, טומאה קלה - לא כל שכן! אלא, מה תלמוד לומר ובנבלתם לא תגעו - ברגל.

(תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב.)

בששת ימי בראשית ברא הקדוש ברוך הוא מקוה לישראל

ביומא תניינא ברא רקיעא, [ביום השני ברא הקדוש ברוך הוא את הרקיע] דיהא מפריש בין מיא למיא, [שיהיה מפריש בין מים למים] כדכתיב (בראשית א ו) ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, ואתני עמהון קודשא בריך הוא, דמיא יהון מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה, לאתדכאה בהו, וכך הוה. [והתנה הקדוש ברוך הוא עם המים שיהיו מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה להטהר על ידם, וכן, היה, והגם שהמים הם למטה במקום טמא, עם כל זה הטביע בהם הקדוש ברוך הוא הפך טבעם שיעבירו את הטומאה הדקה מן הנפשות העליונות ומגופים הגסים].

(זוהר חלק ב דף קצ"ח עמוד ב')

בחול יש רוח אחרת בעולם

כד עאל שבתא, אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו משמושא דחול, [קודם כניסת השבת צריכים עם הקדוש לרחוץ ולטבול עצמם כדי להטהר מהחיצונים המשמשים ושולטים בחול, ומפרש], מאי טעמא, [מהו הטעם, ואמר] בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא, [לפי שבחול רוח אחר של החיצונים הולך ומשוטט ושורה על בני ישראל, שהנשמות מתלבשות בהם בימות החול], וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא, ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה, [וכשהאדם רוצה לצאת מן אותו רוח החול וליכנס ברוח אחר קדוש עליון של שבת, כלומר שרוצה לקבל תוספות נשמה יתירה של שבת] בעי לאסחאה גרמיה, למשרי עליה

ההוא רוחא עלאה קדישא. [הוא צריך לרחוץ ולטבול עצמו כדי שישרה עליו אותו רוח העליון הקדוש שהוא תוספות נשמה יתירה שמקבלים ישראל בשבת¹⁰]. (זוהר חלק ב, דף רד עמוד א').

יא) בערב שבת צריך לטבול ב' טבילות: ראה מה שכתב האריז"ל בשער הכוונות (דף ס"ב עמוד א'), שבערב שבת צריך לטבול ב' טבילות, אחד להסיר ממנו קליפין דחול שהם בגדי החול של נפש האדם, והב' לכבוד שבת לקבל תוספות נשמה היתרה, ועיין שם הכוונות שצריך לכיין בעת הטבילה.

יטבול ג' פעמים: ובספר חסידים כתב, שראוי לטבול ג' פעמים כנגד חטא עון ופשע. (ראשית חכמה, שער האהבה פרק י"א)

יטבול ד' פעמים: וטוב שיטבול שלש טבילות לטהר עצמו מטומאת ק', ועוד יטבול טבילה אחת להעביר זוהמת הנחש. (כף החיים פלאגיי, סימן כ"ז)

רוב העולם נוהגין לטבול ד' טבילות: ויטבול על כל פנים לא פחות משלש טבילות (האריז"ל) ורוב העולם נוהגין לטבול ד' טבילות כנגד ד' אותיות הוי"ה ברוך הוא ונכון הוא.

וגם ראיתי נוהגין שטובלין י"ד טבילות ואשרי חלקם כי כל המרבה בטבילה הרי זה משובח, שבכל טבילה שאדם טובל את עצמו יותר ממשיך עליו קדושה ביותר הן בחול והן בשבת, ואדם מקדש את עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה יותר ויותר. (יסוד ושורש העבודה, שער ח' פרק א')

יטבול י"ד פעמים לשם תשובה: הרי בכל ערב שבת שלש טבילות, ומי שטובל לשם תשובה באיזה יום מהימים צריך י"ד טבילות וטעמם מבוארים בכתבי קודש של האריז"ל זכרונו לברכה מפוזרים בכמה מקומות. (שלי"ה הקדוש, שער האותיות אות ק').

בעל תשובה יטבול י"ד טבילות להמתיק הי"ד עתים, ועוד יכוון בטבילה ראשונה להסיר הזוהמא, ובי"ג להמשיך עליו הארת די"ג מדות הרחמים. (מעבר יבק, שפת אמת פרק י"ג)

ירגיל עצמו בטבילה תמיד, וחיוב בעת הטומאה וחס ושלום ובערב שבת ובערב יום טוב ובשבת ויום טוב גם כן החיוב לטבול, ובעת התענית על עבירות יטבול בפעם אחד י"ד טבילות על

פרק ב

בו יבואר גודל שענין טהרת המקוה הוא מנהג אבותינו בידינו מאדם הראשון, נח, אברהם, יצחק, ויעקב, וחיוב הגדול שמוטל על כל אחד ואחד שיעשו בעירם מקוה טהרה כבר הי' לעולמים בכמה קהלות קדושות שהשתדלו בזה וגם הצליחו ועשו פרי טוב, ואשרי חלקם כי זכות הרבים תלוי בהם ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד

מנהג אבותינו בידינו עד אדם הראשון

אדם הראשון הי' מתנהג בקדושה ובטהרה², ובנו שת בן עשר שנים חנכו על פי דרכו, וכל יום הי' רץ אל הרהטים

עבירות חמורות, ועל עבירות קלות ד' טבילות, ולטהרה סגי בשני טבילות. (הנהגות טובות מהרב הקדוש ר' שמעלקא מניקולשבורג זכרונו צדיק לברכה, אות מ"ה, מובא בספר דברי שמואל).

יטבול שני פעמים: ביום התענית ילך למקוה ויטבול לא פחות משני פעמים, פעם אחד בכדי להעביר את הטומאה ופעם שני להמשיך עליו את הקדושה. (הנהגות הרב הקדוש ר' אהרן הגדול מקארלין זכרונו צדיק לברכה, אות ג')

מספר הטבילות בערב שבת: ועיין בפרי עץ חיים לטבול עצמו בערב שבת ב' טבילות, אחד להפשיט בגדי חול והשני להמשיך עליו קדושת תוספת שבת, ומי שהוא בעל קרי צריך ג' טבילות, אחת להסיר הטומאה תחלה, ואחר כך הב' טבילות הנזכרים לעיל. והכנפי יונה ובסידור ר' שבתאי כתבו שלעולם יטבול עצמו ג' טבילות, אחת לאעברא זוהמא דחול ופעם שני לקבל הארת שבת ופעם ג' לקבל נשמה יתירה וכו'.

ובסידור נהורא השלם כתב לטבול ד' טבילות כנגד ד' אותיות הוי', ושיש שטובלין עצמן י"ד טבילות והוא מדברי הספר יסוד ושורש העבודה, עיין שם. (ליקוטי מהרי"ח, סדר ערב שבת קודש)

(יב) אמרו במדרש מאה ושלושים שנה הי' אדם הראשון יושב במים עד חטמו להתכפר לו על שחטא בעץ הדעת שנגזר גזירה על כל הדורות. (ספר חסידים).

ורוחץ בטהרה פעם שחרית ופעם ערבית, ואחר ארבעה דורות עמד חנוך בן ירד והשכיל ביראת אלקים", והנהיג עצמו בטהרה והי' רוחץ ומתקדש במים חיים, ואחר כך בא נח" וגם הוא התנהג בקדושה ובטהרה, וגם שם בנו החזיק כך אחריו בקדושתו, ושם מסרו לאברהם, עד כל הדורות זה אחר זה.

(רזיאל המלאך)

אברהם אבינו מטהר את הטמאים בטבילה

וגודל מעלת הטהרה מילתא אגב אורחא קא משמע לן ומגודל השתדלות אברהם אבינו עליו השלום לטהר טמאים בטבילה וכו' כמבואר בזוהר הקדוש פרשת וירא" (דף ק"ב עמוד א').

יג (ראה תהלים (פרק כ"ה פסוק י"ב) "מִי זֶה הָאִישׁ יִרְאֵהוּ" "יִזְרְנוּ בְּדַרְךְךָ יְבָחֶר", בגימטריה "מקוה ישראל הוי"ה", להורות בא כי הירא שמים דואג תמיד לתקן עניני מקוה, נכי רבים הם אשר נותנים הכשרים על המקוה ואינם יודעים בין ימינם לשמאל רח"ל), וזהו הביאור מקוה ישראל הוי"ה כנ"ל, כי הוא יסוד קדושת ישראל, כמבואר ברמב"ם בספרו יד החזקה (סוף הלכות מקואות פרק יא), (דברי אשר דף ע"ב).

יד (צדיק תמים הי' בדורותיו היא מקו"ה: "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים הי' בדורותיו", פירוש: אלה תולדות נח שהי' רגיל לטבול עצמו במקוה מים ארבעים סאה, נח איש צדיק תמים הי' בדורותיו פירוש אפילו על הרהור טבל, שסופי תיבות צדיק תמים הי' בדורותיו היא סופי תיבות מקו"ה, והנה הוה לי' למימר הי' בדורו וכתב בדורותיו יתיר 'תיו' גימטריא הרהור, רצה לומר אפילו על הרהור טבל במקוה. (תוכן דברי אמרי קודש, אות ע"ז) מקוה אותיות קומה: מקוה הוא סגולה גדולה לקומה (קומת אדם) על כן אותיות דדין כאותיות דדין. (של"ה הקדוש, שער האותיות אות ק').

טו) בוא וראה, כל מה שאכל אברהם בטהרה הוא אוכל, ומשום כך הגיש לפניו ואכלו, ושמר אברהם בביתו טהרה וטומאה, שאפילו בן אדם שהוא טמא (לא יכול להתקרב לביתו, אז ידע

חיוב על כל אחד שיעשו בכל עיר ועיר מקוה טהרה

והנה אנחנו זרע אברהם אוהב נעמן ליתברך שמו ויתעלה, ממנו יראו וכן יעשו בכל עיר ועיר לקיים עליהם להיות עושים עוצם ההשתדלות היותר, **שיהי' בעירם מקוה טהרה של פושרין בכדי שכל אדם אפילו הוא חלוש יכול להיות מוחזק בטהרה מי מקוה בתמידות** ואל תאמר ראה זה חדש הוא, כבר הי' לעולמים בכמה קהלות קדושות שהשתדלו בזה וגם הצליחו ועשו פרי טוב **ואשרי חלקם כי זכות הרבים תלוי בהם ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.**

(יסוד ופורש העבודה, שער הכולל פרק ט"ו)

יצחק אבינו טובל בבאר

ויצחק בא מבוא מבאר וגו' ויצא יצחק^ט לשוח בשדה לפנות ערב, ובמסורה **"והי' לפנות ערב ירחץ במים"** (דברים כ"ג, י"ב). כי יצחק תיקן תפלת המנחה וקודם התפלה טבל

אברהם שהרי טמא הוא ועשה) לא היה משמש בביתו, עד שעשה לו טבילה, וכולהו. ומעין מים היה תחת אותו אילן, ומי שצריך טבילה מיד מים עולים אצלו, והאילן עלו ענפיו, אז ידע אברהם שהוא טמא, וצריך טבילה מיד, וכולהו.

טז) ראה רמב"ם (נד החזקה - הלכות בית הבחירה פרק ב'), המזבח מקומו מכוון ביותר ואין משנין אותו ממקומו לעולם שנאמר זה מזבח לעולה לישראל, ובמקדש נעקד יצחק אבינו שנאמר "ולך לך אל ארץ המוריה", ונאמר בדברי הימים "ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה אשר נראה לדויד אביהו אשר הכין במקום דויד בגרן ארנן היבוסי. ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא.

אפילו לדברי תורה, או אפשר לומר כמו שכתוב (במגילה דף ג')
שכחום וחזרו ויסדום לכן על שמים יקראו, וכן בזה אולי
בימיו נשכח זאת, ובא הוא ותקנה לחזק טהרת וטבילת
ישראל, וכמו שכתוב במסכת סוכה (דף כ"ו) כשנשתכחה תורה
מישראל^{ל"ט} עלה עזרא ויסדה, לכן על שמו יקרא זאת.

(משמרת שלום, בפתיחה)

על ידי מקוה זוכה לנבואה

איתא בספרים דאף על פי שאין נבואה בחוץ לארץ אבל
במקוה מים יכול להיות, דהראיה מיחזקאל שנתייחד
לו הדיבור על נהר אף על פי שהי' בחוץ לארץ.

(בית אהרן, ליקוטים)

גדולה הטבילה יותר מבנה מזבח והקריב קרבן

בגמרא ברכות (דף ט"ו עמוד א') אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן כל המפנה ונוטל ידיו ומניח תפילין וקורא
קריאת שמע ומתפלל, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח
והקריב עליו קרבן דכתיב וכו', אמר ליי רבא ולא סבר לה מר
כאילו טבל וכו', הרי דטבילה גדולה אצלו יותר מבנה מזבח
והקריב עליו קרבן מדמתמה רבא ואמר לו, לא סבר לה מר
כאילו טבל והיי' לך לומר זה, שזה גדול יותר וכו' דענין
הטבילה הוא ענין גדול מאד, והבאים בסוד ה' יבינו זה.

(משמרת שלום, סימן ב' סק"ב)

מקוה הוא ההתחלה לתשובה

והיה לפנות ערב, פירוש לפנות ממנו הערב והחושך, ירחץ

יט) ראה מסכת תמורה (דף ט"ו עמוד ב'), והאמר רב יהודה אמר
שמואל שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה, ראה
עוד מרדכי ריש פרק חולין.

במים, פירוש במקוה שהוא תחלת כל תשובה.

(דברי אמת, פרשת תצא)

יועיל לטהר מה שנתעצל במצות עשה

והעברה על מצות עשה הוא שיתעצל לקיים המצוות כענין מצה בפסח וכיוצא דהיינו ביטול המצוה מצד שישב ולא עשה, ותקנתו הוא הזריזות מכאן ואילך לקיים מה שביכלתו, והמים דהיינו מימי הכפרה העליונה יושפעו וירחצו הפגם ההוא שבנשמה שגם ביטול המצוה יעשה פגם בנפש אלא שאינו כל כך כעברת על לא תעשה, והטהרה במקוה מים יועיל לטהר מה שנתעצל במצוה.

(ראשית חכמה - שער האהבה - פרק י"א)

פרק ג'

בו יבואר גודל מעלת קדושת המקוה המובא בכתבי האריז"ל ותלמידיו הקדושים

מקוה מועיל להשגה

אמר לי מורי זלה"ה (האריז"ל הקדוש) מי שרוצה להשיג בזאת החכמה אינו מועיל לו דבר בעולם כמו הטבילה שלא יעבור זמנו ויהי בכל עת בטהרה וקדושה כדי שלא יסתלק ממנו השגתו ומכח הטבילה יתגדל בו השגה גדולה.

(עץ חיים, בהקדמה)

גם אמר לי הר"י סאגיס זכרונו לברכה בשם מורי זכרונו לברכה (האריז"ל הקדוש) ששמע ממנו כי אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם לענין ההשגה כמו הטבילה, שצריך שיהי האדם טהור בכל עת.

(שער רוח הקודש, דף י"א ע"ב)

אינו ניזק על ידי מים

מי שזהיר במקוה לא יזיק לו שום מים.

(סידור ר' שבת, סגולת התענית אות ל"ד)

ויתבונן האדם מה שהובא בברייתא דמעשה מרכבה שאותן המלאכים הנשלחים בעולם הזה להכריז מה שגזר על העולם, כשטסין בעולם באוירא אינם יכולים לומר שירה אחר כך שעולין עד שיטבלו בנהר דינור שלש מאות ששים וחמש טבילות ואחר כך טובלין עוד שבע פעמים באש לבנה, וכל זה צריכין לטבול באשר היו בשכונתן של בני אדם, ואם כן אם העליונים צריכים טהרה להתקדש לומר שירה לפני

הקדוש ברוך הוא מכל שכן צריך האדם טהרה להיותו מתקדש בתפלה.

(קב הישר, פרק י"א)

לתקן הכעס ירגיל בטבילה

כתב בשער היחודים וזה לשונו: תיקון לבטל הכעס יטבול ויכוין כי **מקו"ה** גימטריא **קנ"א** כשם אה"י במילוי ההי"ן, וגימטריא גם כן **כע"ס עם הכולל**, ועל ידי טבילה בכונה הנזכר לעיל יתבטל ממנו הכעס אם לא יהי על צד בחירתו.

ויטבול ב' פעמים בשבוע ביום ג' וביום ו' עד כאן לשונו.

ובספר פתגמין קדישין (אות י"ג) כתב וזה לשונו: שמעתי מספרים בשם רבי ר' זושא זכרונו לברכה שהוכיח את אדם אחד על **שכעס בענין מצוה, וצוהו לילך למקוה**, וקור גדול הי' עד כאן לשונו.

ובספר תולדות אהרן (פרשת וירא) כתב וזה לשונו: ואם חס ושלום כועס ירוץ תיכף ויחזור בתשובה וכו'.

ובספרי אזור הצבי (פרשת נח): נתבאר דנח הי' רגיל בטבילת המקוה כדי לבטל הכעס, ונראה כמעט בחוש שמועיל, לכן כל מי שקשה לו לתקן מדה זו יהי רגיל בטבילה תמיד.

(ארך אפים, סימן ט')

מעשה באחד מגדולי תלמידי האריז"ל שפעם אחת בא לכלל **כעס**, וצוהו האריז"ל לילך למקוה.

(פתגמין קדישין)

תיקון לבטל הכעס, יטבול ויכוין כי **מקו"ה** בגימטריא **קנ"א** והוא גם כן **כע"ס**, ועל ידי טבילות אלו בכונה הנזכר לעיל יתבטל ממנו הכע"ס.

(הוספות מהרצ"א, על ספר סור מרע ועשה טוב)

מי שכועס כדי להמשיך הנשמה שנסתלקה ממנו כדפירשו בזוהר הקדוש, טוב שיטבול גם כן כדי להברית ממנו רוח הטומאה ולהמשיך הנשמה, כי מסוד המקוה הנשמה נמשכת כנודע.

(תוצאות חיים)

מי שחטא **בכעס** יחשוב בעת הטבילה כי **כע"ס** עם המלה עולה **מקו"ה** וכשמודה ועוזב וטהר.

(שלי"ה הקדוש, שער האותיות אות קי')

כוונה במקוה לבטל הכעס

יום שלישי, אשרי מי שזוכה לטבול שלוש טבילות, לתיקון **הכעס** שהוא בחינות **נפש היום**, ויכוין בטבילה ראשונה, בשם אהי"ה במילואו כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה שעולה גימטריא **קנ"א**, שהוא חשבון **מקוה** לבטל **הכעס**, כי **כעס** עם הכולל גימטריא **קנ"א**.

בטבילה שניי יכוין בשם אהי"ה כזה, דהיינו א' – פעם אחת הרי אחד, ה' – חמש פעמים ה', הרי עשרים וחמש, יו"ד – עשר פעמים יו"ד, הרי מאה, ה' – חמש פעמים ה' הרי עשרים וחמש, סך הכל גימטריא **קנ"א**.

בטבילה שלישית יכוין בשמות **אדנ"י אלקי"ם** גימטריא **קנ"א**, שהוא גימטריא **כע"ס** עם הכולל.

(כף החיים פלאג"י, סימן כ"ז)

מקוה אותיות קומה

מקוה הוא סגולה גדולה לקומה (קומת אדם) על כן אותיות דדין כאותיות דדין.

(שלי"ה הקדוש, שער האותיות אות קי')

הלכות טבילה מספר הקדוש בן איש חי

מצוה לרחוץ פניו ורגליו במים חמין בכל ערב שבת ויכוין בזה לדחות הקליפה מידי ורגליו שהם קצוות יסוד של הגוף ומצוה לרחוץ בבורית גם כן ויכוין לעשות בזה התיקון של הסיכה שהיתה נוהגת אצל הראשונים שהיו סכין תמיד והרחיצה יעשה אחר קציצת הצפרניים וכתב בספר כ"מ שלא ירחץ רגליו באותם המים שרחץ בהם פניו וידיו אלא ישפכם ויביא מי חדשים גם יזהר לנגב פניו וידיו בבת אחת קודם רחיצת רגליו ואחר שירחץ רגליו גם כן יזהר לנגבם תחלה במטפחת ואחר כך ילבוש מנעליו ולא ילבוש מנעליו בעודם לחים ולא ינגבם בבגדו או בחלוקו.

מה טוב ומה נעים על פי הסוד לטבול בערב שבת כדי לקבל תוספת נפש רוח נשמה דליל שבת על ידי טבילה.

וטבילה ראשונה: לטהרה מכל טומאה ושניה לתקן עון הכעס.

ושלישית: להפשיט בגדי חול מעל הנפש.

ורביעית: להסיר ולהפשיט מעליו הרוח שהיה שורה עליו בימי החול, כדי שישרה עליו עתה רוח מבריאה, וזה יהיה על ידי אהי"ה במלוי ההי"ן כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה ויכוין בו בטבילה זו.

וחמישית היא: לכבוד השבת לקבל תוספת והארה של קדושת השבת.

ויש נוהגין לטבול שלשה טבילות כנגד נפש רוח נשמה ויש נוהגין חמשה כנגד נפש רוח נשמה יחידה חיה.

וגם ביום שבת בבוקר קודם תפלת שחרית טוב ויפה מאד לטבול כדי לקבל תוספת נפש רוח נשמה דיום שבת כי תוספת נר"ן של היום הם גדולים יותר משל לילה שהם בחינת

דוכרא, ואם שמש מטתו בליל שבת, יטבול בבוקר שתיים, אי להעביר רוח טומאה, והבי' לקבל תוספת שבת של היום, ונראה לי, אף על פי שלא שימש גם כן נכון לטבול שתיים, כי אוי נטמא בטיפה קטנה בהשתנה ולא אדעתיה.

והרב הגאון מהר"א מני נר"ו כתב לי, מנהג החסידים בעה"ק תובב"א לטבול בשחרית של שבת שתיים, האי להעביר רוח טומאה, והבי' לקבל תוספת שבת כפשט דברי רז"ל.

ויש נוהגין לטבול בקבלת תוספת שבת חמשה נגד פרטי נפש רוח נשמה חיה יחידה, ויש מוסיפין עוד שתיים כנגד חיה ויחידה דכללות עד כאן דבריו נר"ו.

לפי דברי רבינו האר"י ז"ל **בשער הכונות**, צריך לזוהר שלא ינגב עצמו במטפחת כשיעלה מהטבילה, כי מימי שבת צריך שהגוף ישאב אותם. מיהו נראה לי כיון שדבר זה אינו מעכב בעיקר המצוה והתיקון של הטבילה, הנה כל אדם אשר יקשה עליו דבר הזה לעשותו מצד מזגו, אינו צריך להזהר בכך, דלא מבעיא בימות החורף אשר המה מוכרחים לנגב מחמת בקרירות, אלא אפילו בימות הקיץ יש בני אדם שאין יכולים להישאר בלי ניגוב. על כן נראה לי, מי שדבר זה קשה עליו, ינגב כל גופו, ורק ישאיר מקום אחד בגופו בלא ניגוב, וטוב שישאיר זרועותיו.

(בן איש חי - הלכות שנה שניה - פרשת לך לך)

טוב שיכינו מקוה ממים חמין

טוב ונכון שבכל מקום ומקום יכינו להם מקוה מים חמין כדי שיכול כל אדם לטבול בו לקריו, ועל ידי זה יהיו כולם טהורים ותעלה תורתם ותפלתם בקדושה תמיד.

(כף החיים, אורח חיים סימן פ"ח אות ה')

אשרי מי שיכול לאחוז במדה זו הכוללת כל התורה והמצות טבילת קרי הוא דבר גדול מאוד, ובשם האר"י זכרונו לברכה לברכה שמאריך, בענין השגה אין דבר מועיל כמו הטבילה והטהרה בכל עת. ובענין הטבילות על כל פנים לטבילה בזמנה כתקנת עזרא זכרונו לברכה וזה ראוי אף על פי שאינו חייב מן הדין, אשרי מי שיוכל לאחוז במדה זו הכוללת כל התורה והמצות.

(הנהגות ישרות)

אפילו עמי הארצים נזהרים בה

וטבילת עזרא יוכיח שהיו אדוקין בה כל המון ישראל מאוד מאוד כמבואר בגמרא מסכת ברכות ובירושלמי פרק תפלת השחר, דמבואר שם אפילו בורים ועמי הארץ היו נזהרים בה מאוד מאוד.

(ישמח משה, ליקוטים חלק ג' מאמר אבקת רוכל)

המקוה בכוחה להביא מלך המשיח

ובפרט מי שעובר לפני התיבה, כידוע מהרב הקדוש ר' אהרן קארלינער זכרונו צדיק לברכה, שבאם היו צייתים לו שכל שליח ציבור יטבלו קודם התפלה הי' בכוחו להביא משיח, ולפי ששליחי ציבור מתפללים בלי טהרה מעכבים את הגאולה.

(אבני נזר, על קיצור שולחן ערוך סימן חי סק"א)

אין זו ממדת החסידים להישאר בטומאתן

שנטבול במי מקוה ואז נטהר וכו', ואין זו ממדת חסידים ואנשי מעשה להיותם מטמאין בטומאתן, כי הטומאה מאוסה והטהרה אהובה, ונפשו של אדם מתעלה ומזדככת בטהרה.

(ספר החינוך, מצוה קע"ה)

מי שטובל תבא עליו ברכה

ועיין בכסף משנה פרק ד' מהלכות תפלה דבטלה לטבילותא מעצמה יעיין שם, ומשום הכי מי שירצה לנהוג ולטבול תבא עליו ברכה.

(פרי מגדים, אשל אברהם סימן פ"ח ס"ק א')

המבטל טבילת עזרא עתיד ליתן את הדין

המבטל טבילת עזרא בלא אונס, עתיד ליתן את הדין על ביטול נשיאת כפים בכל יום כמו שהמיקל לעצמו בהוצאת שבת במקום איסור יתדיין על ביטול מצות עשה של תקיעות שופר בראש השנה של להיות בשבת.

(שאלות ותשובות נפש חיי, אורח חיים סימן מ')

כל תלמיד חכם שאינו טובל לקריו טובה נבילה הימנה

כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנה (מדרש ויקרא), הכוונה כמאמרם זכרונו לברכה (שבת ל"א) דעת זה סדר טהרות, ולזה אמר כל תלמיד חכם שאין בו דעת, רצה לומר שאין לו טהרה במקוה נבילה טובה הימנו, אחר שאיננו טהור מטומאת קרי שהיא חמור מכל הטומאות מפני שיוצא מגופו, וטומאת נבילה קל מטומאה היוצא מגופו (כמבואר בפרק א' ממסכת כלים).

(חסד לאברהם, וכן הוא בשאלות ותשובות דבר משה, סימן ס"ד)

פרק ד'

**בו יבואר גודל מעלת המקוה בתורת הבעל שם טוב זי"ע,
מלוקט מספרי תלמידי בעל שם הקדוש זי"ע**

**הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שומע במתיבתא דרקייע
ש"מקוה" ש'חיטה וע'ירוב הם יסודי הדת שהעולם עומד
עליהם, ומרומז בפסוק בזע"ס תצעד ארץ ראשי תיבות:
ז'ביחה ע'ירובין מ'קוואות**

כ) אפשר לפרש הפסוק ב'זע"ס תצעד ארץ, שהוא ראשי תיבות ז'כר ע'מלק מ'תחת, ראה שמות (פרק יז פסוק יד), ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בפני ושים באזני יהושע כי מחה אמה את זכר עמלק מתחת השמים, בא לרמוז שעל ידי שיזהרו בג' ענינים אלו ז'ביחה ע'ירובין מ'קוואות, אמחה את זכר עמלק.

וכן מרומז בפסוק דברים (פרק כה פסוק יט): "והיה בהניח האלהיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את ז'כר ע'מלק מ'תחת השמים לא תשכח".

עוד אפשר לרמוז במה שאמר הכתוב (ויקרא פרק כו פסוק מא): "אף אני אלך עמם בקרי והבאתי אתם בארץ איביהם או אז יבנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם". שהם סופי תיבות של: ז'ביחה ע'ירובין מ'קוואות. שמרומז בפסוק ב'זע"ס תצעד ארץ, שאם יזהרו בג' דברים אלו יכנע לבבם הערל ואז ימחל עונם. ולא עוד אלא שעל ידי הנ"ל ינצלו מכל גזירות קשות אפילו בדרך נס, כמו שראינו (בדניאל פרק ו פסוק כא): ובמקרה לגבא לדניאל בקל עצוב זעק ענה מלפא ואמר לדניאל דניאל עבד אלהא חיא אלהך די <אנתה> אנת פלח לה בתדירא היכל לשיזבותך מן אריותא.

וצריך ביאור הכוונה בזה שאמר, בקל עצוב זעק ענה מלפא, שצעק אל דניאל בקול עצב והרים קול, למה היה צריך לצעוק?

ואפשר לפרש בהקדם מה שמפרש המצודת דוד, (דניאל פרק ו פסוק כא) ובמקרה - וכאשר בא קרוב אל הבור צעק אל דניאל בקול עצב והרים קול ואמר לו דניאל עבד אלקים חיים. אלהך -

האלקים אשר אתה עובד אליו בכל עת האם יכול היה להצילך מן האריות, עד כאן לשונו.

עוד שם (בפסוק כב): אָדִין דְּנִיָּאל עִם מַלְאָךְ מַלְאָךְ לְעִלְמִין חַיִּי. ומפרש המצודות דוד (שם פסוק כב) אָדִין - או דבר עם המלך ואמר אליו המלך לעולם יחיה.

עוד שם (בפסוק כג) אֱלֹהֵי שְׁלַח מְלֹאכָה וּסְגַר פֶּם אַרְיוֹתָא וְלֹא חַבְלוֹנֵי כָּל קַבֵּל דֵּי קְדְמוֹהֵי זְכוּ הַשְׁתַּכַּחַת לִי וְאִף <קדמיר> קְדַמְךָ מְלֹאכָה חַבּוּלָה לָא עֲבַדַת.

ומפרש המצודות דוד (שם פסוק כג) שְׁלַח מְלֹאכָה - אלהי שלח מלאכו וסגר פי האריות ולא השחיתו אותי בעבור אשר נמצא לי לפניו זכות ולא קפח את שכרי.

ונקדים עוד מה דאיתא בזוהר (חלק ב דף קכה עמוד ב'): ודניאל דאסתמר מהאי, כד רמו יתיה לגובא דארייוותא, אשתלים בצולמא דמאריה, ... ועל דא דחלו ארייוותא מניה, ולא חבלוהו [דניאל על ידי ששמר עצמו מלאכול בשר בחלב אצל נבוכדנצר, נשתלמה צורתו בצלם בוראו, ולכך כשהטילו אותו לגוב האריות יראו ממנו ולא חבלוהו].

ובזוהר הקדוש (חלק א דף קצא עמוד א'): דניאל לא אשתני דיוקניה כד אפילו ליה בגובא דארייוותא, ובגין כך אשתזיב [דניאל לא נשתנה צורתו כשהפילו אותו לגוב האריות, ולכך ניצול].

ואפשר לפרש דברי הזוהר הקדוש דכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא במדה כנגד מדה, ומכיון שלא הכניס בפיו דברים האסורים על כן לא יכלו האריות לשלוט עליו ולאכלו, כמו שכתב הזוהר הקדוש, ובגין כך אשתזיב [ולכך ניצול].

ונבוא אל ביאור הכתוב, דהנה זה כנגד זה עשה אלוקים שהמלך צעק בכעס, כמו שכתוב, זִעַק עֲנִיָּה מִלְּפָא, ורצה לרמוז לו שבגלל ג' מכשולות אלו לא ינצל חס ושלום, וענה לו דניאל על זה, שאני נזהרתי בג' דברים וניצלתי בזכותה של ז'ע"ם. ועל כן לא היה ביכולת לשלוט עליו כוחות של ז'ע"ם שכל עבודתו של השטן הוא ז'ע"ם, שהוא ראשי תיבות ז'ביחה ע'ירובין מ'קוואות כמו שכתב הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כנ"ל.

עוד אפשר לרמוז על הכתוב בְּזִעַם תִּצְעַד אַרְץ, דהנה כתוב בירמיהו (פרק נא פסוק נא): בְּשָׁנֵי כִי שָׁמַעְנוּ חֲרָפָה כִּסְתָה כְּלִמָּה פְּנֵינוּ

שמעתי שתלמידי הרבי ישראל בעל שם טוב זכרונו לברכה היו יושבים ביחד ומתווכחים איזהו הדבר העקרי שראש ומנהיג הדור צריך להשגיח עליו.

יש מהם אמרו שהעיקר הוא להשגיח על הזביחה שיהיה השו"ב ירא שמים, וכן בכל שאר ענינים השייכים לזה כי חס ושלוש מאכלות אסורים מטמטמים את הלב.

ויש שאמרו עירובין הוא העיקר כי הלכות שבת כהררים התלויים בשערה (חגיגה דף י' עמוד א') והאיסור חמור מאוד.

ויש אמרו מקוה היא העיקר להשגיח שהמקוה תהיה כשרה בלי שום חשש, כי אם יסוד בנין האדם הוא חס ושלוש בלי כשרות קשה לו מאוד להתגבר על הרע רחמנא ליצלן.

ואחר זה אמר להם מרן הרב ישראל בעל שם טוב זכרונו לברכה בזה הלשון, **תיתי לי כי בעת הזאת פלפלו גם כן במתיבתא דרקייע**^{כא} איזה מהם עיקר ואמרו כמר וכמר.

כי פאן זרים על מִקְדְּשֵׁי בֵּית ה'. שהוא ראשי תיבות של בזע"ם, לרמז בא, כי העוברים על ג' דברים שמרומז בפסוק "בִּזְעָם תִּצְעַד אֶרֶץ", הם הם המחריבים את בנין בית המקדש שלא נבנה במהרה בימינו. כדאיתא בספר ברית מטה משה (על הגדה של פסח), התאונן מרירות על רוע המצב וחורבן השוחטים, וזה לשונו: הבשר עדיין בין שנינו שאכלנו נבילות וטריפות עד כה שהי' גודל המכשלה הזאת בישראל שהרבה שוחטים אין להם הרגשה וכו', דבר זה חריב את ביתינו אשר עדיין לא נבנה בימינו והשכינה בגלות עדיין בעונינו, וכו' עכ"ל. וזה כונת אמרם בירושלמי יומא (פ"א ה"א) ילקוט חדש, ערך בית המקדש (סימן ק"ט): כל דור שאין נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו. (באר ישראל).

כא) תשובה מן השמים על גודל ענין הטבילה: ובתשובות שהשיבו מן השמים לקדוש אחד מרבנן קמאי הרב החסיד רבינו יעקב הלוי ממרויש ומקרבלי זללה"ה אשר שאל על ידי התבודדות ותפלה והזכרת שמות הקדושים על ענין טבילת בעל קרי, והשיבו לו מן השמים בזה הלשון: "ועבדתם את ה' אלקיכם" הוי אומר זו

והסימן הוא במקרא (חבקוק ג') **בזע"ם** תצעד ארץ²² ראשי תיבות **"זביחה"**, **"עירובין"**, **"מקוה"**, כל אלה הם

תפלה, אפשר טמא ומקריב קרבן, ואם תאמר שארי טומאות, אינו דומה טומאה היוצא מאונס לטומאה היוצאת מדעת, אינה דומה טומאה הבאה מחוץ, לטומאה היוצאת מגופו, ועזרא כשתקן, ברוח הקודש ראה ותקן.

הדבר הזה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר היה נשמע תפלתם זה ימים רבים

ועל הירושלמי: דע אילו הי' עמהם בבית המדרש לא מצאו ידיהם, ועוד הרי חזר בו ואמר קודם תקנת עזרא נשנית משנה זו, הדבר זה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר הי' נשמע תפלתם זה ימים רבים, אך סבלות הגלות ולימוד התורה ומעשים טובים הם העומדים לישראל.

אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל

ואחר זה השיבו לו עוד בזה הלשון: שמענו מאחורי הפרגוד לטהר כל ישראל יחד אי אפשר, אך אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל, ובכל מקום מוגש לשמי ומנחה טהורה אבא אליך וברכתך.

אחרי ראותי כל אלה שאלתי ליל ג' י"ט כסלו אם התשובה הנזכר לעיל באו אל פי מאת ה' והדברים נאצלו מרוח הקודש ויש בהם תועלת או טוב להסתירם ולהעלימם. ועל זה השיבו לו: תדע כי באמת המה דברי ה' ודברים עתיקים ועתיק יומן אמרן והיום יום בשורה וחכינו עד אור הבוקר, ואחר שעה השיבו לו עוד בזה הלשון: והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן (רצה לומר, עזרא הכהן) העומד לשרת שם ומת האיש ההוא, והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך, עד כאן לשון התשובה. (שאלות ותשובות מן השמים, סימן ה', הובא ברדב"ז סוף ח"ה).

כב) (ספר חבקוק פרק ג' פסוק י"ב) **בְּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ בְּאֵף תִּדְוֹשׁ גּוֹיִם.**
ראה רש"י חבקוק (פרק ג' פסוק י"ב) וזה לשונו: **"בזעם תצעד ארץ"** -
לגרש שבעה עכו"ם. ובמצודות דוד שם פירוש: **תצעד ארץ** -
רמסת יושבי הארץ.

כג) ז'ביחה: ידוע דרשות הרבים הוא מעלמא דפירודא הסטרא אחרא, ורשות היחיד הוא רשות הבורא עולם סטרא דקדושה כנסת ישראל, (ראה בתיקוני זהר (דף ס"ט עמוד א'), דרשות לחם שלמה לשמחת תורה דרוש ע'), והסטרא אחרא הוא המלאך המות, הוא הסמ"ך מ"ם, ואין לו זמן לעבוד בריטעיל ונעשה חכם ונעשה האלסטעילער, וכל תכסיסי מלחמה של הסמ"ך מ"ם הוא, שמעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום מסיטרא דיליה שהבשר לא יהיה כשר, וידוע שמערמת הסמ"ך מ"ם שלא לפתות כל יחיד ויחיד, רק מעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום מסיטרא דילי ועל ידי זה הכל ברשתו, רח"ל.

וראה מה שכתב בעל "תולדות יעקב יוסף" (פרשת נשא בד"ה העולה) וזה לשון קדשו: עתה התחכם היצר הרע שלא יצטרך לילך ולפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק יחיד אשר רבים נכשלים בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר מסיטרא דיליה המאכיל טריפות לרבים וכולם נלכדו ברשתו, עיי"ש. ועל ידי זה מעבירם על הדת ונעשים אפיקורסים כמו שכתוב הדברי חיים בשו"ת (יו"ד חלק א' סי' ז') כותב שעל ידי שוחטים שהיו קלים, הרבה קהילות התקלקלו בגרמניה, ועזבו את דרך היהדות רח"ל (עיין שם באריכות).

כד) עירובין: ראה בתיקוני זהר (דף ס"ט עמוד א') וזה לשונו: בראשית יר"א שב"ת, (ובה) שבתותי תהא דחיל, יר"א תורה, יר"א ברי"ת, כמה דצריך נטירו דברית, דלא יעול ליה ברשו נוכראה, כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת, דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים, רשות היחיד איהי שכניתא, רחבו ד' ואינן יקו"ק, וגבהו עשרה יו"ד ק"א וא"ו ק"א, רשות הרבים נחש אשת זנונים, סם דאל אחר דאיהו סמא"ל, ואיהו כללא דשבעין אומין, ואיהי חללה זונה, ובעלה חלול שבת איהו, ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

ערוב איהו עמודא דאמצעיתא, וביה מטלטלין מבית לבית, דאינן שכינה עלאה ותתאה, ועליהו אתמר את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו, דא מקדש יו"ד אות שבת, (דא ברית) דצריך לנטרא ליה בבת זוגיה, דאיהי קדושה דיליה, ברכה דיליה, דעלה אתמר ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו, ויברך דא

ברכה, ויקדש דא קדושה, ולגבי תרוייהו הוו נפקי קדמאי לקדמות כלה, והוו אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה, בההוא זמנא קול חתן וקול כלה. עד כאן לשונו.

הצדיק הקדוש רבי שלמה זלמן עהרענרייך זי"ע משאמלויא (בעל שאלות ותשובות דרשות לחם שלמה): **וכן יתאמץ כל אחד ואחד במסירות נפש שלא יפריעו חס ושלום העירוב שעשינו ברוך השם על צד היותר טוב, והארכתני בביאור הטובה הרבה של העירוב וכוונתו לעשות מרשות הרבים רשות היחיד הוא רשות הבורא עולם סטרא דקדושה כמבואר בספרים הקדושים, והוספתי דרש"י ז"ל כתב בפרשת וירא כי שם אלקים הוא לשון רבים, עיין שם בפסוק ויהי כאשר התעו אותי אלוקים, ושם הוי"ה ברוך הוא הוא לשון יחיד, (וחוץ מזה שם הוי"ה הוא רשות היחיד רחבו ד' אותיות גבוה עשרה במילוי יו"ד אותיות, עיין במעשה רוקח מסכת שבת), וכשעושיין עירוב נעשה מרשות הרבים רשות היחיד ונתהפך מדין לרחמים, משם אלוקים להוי"ה ברוך הוא, ונמתק הדין לרחמים, וזכות זה יעמוד לנו להשמר מכל יגון וצרה, ויתרומם קרנינו בפרנסה טובה, ונוכה להושע בדבר ישועה ורחמים במהרה בימינו אמן.** (דרשות לחם שלמה לשמחת תורה דרוש ע').

ובספר הקדוש אוהב ישראל (פרשת מסעי) וזה לשון קדשו: ולזה תיקן שלמה המע"ה נטילת ידים לכל דבר שבקדושה לאכילה שהוא במקום קרבן בעת הזאת, ולשאר דברים שבקדושה ובפרט בלילה בעת השינה אז הוא עיקר זמן אחיזה להם רחמנא ליצלן בהידים שהם התפשטות הכוחות. אמנם כשנותנים על הידים מים שהם בחי' חסדים בזה מסירים אחיזתן. גם מי"ם הוא מספר ט' יודיין משמות הק' ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ועל ידי המים מחזירים ומדביקים הכוחות לשורשן הרמה בקודש. וזהו שאו ידיכם קודש (תחלים קלד, ב) היינו להעלותן לבחי' קודש וכנ"ל. וזהו גם כן סוד רום ידיהו נשא (תבוקג, י) כי רו"ם הוא גם כן בחי' חכמה קדישא.

ובזה נתבאר סוד נטילת ידים והוא נקרא בבחינת אבידה מדעת. כי בריאת העולמות היה על דעת זה למען יתעצם איש הישראלי כל ימיו בעבודת ה' ולעבוד אותו באמת בעודו בחיים חיותו ולהעלות אלו הכוחות ויקבל שכר נצחי על זה מהאל הטוב

והמטיב בחסדו. והעירוב הוא סוד אבידה שלא מדעת. כי נשמתו של אדם הראשון נחצבה מאתר עילאה וזיהרא קדישא, וכאשר בא לידו אותו מעשה האכילה מעץ הדעת טוב ורע אז כל הנשמות נתערבו בטוב ורע כי באדם הראשון היו כלולים נשמות ישראל כולם. וכן כשהאדם הולך אחר תאוות לבו ותוקף תשוקת חומר ו בא ל ידי חטאים רחמנא ליצלן אז על ידי זה מערב גם כן טוב ברע חס ושלום. וזהו בבחינת אבידה שלא מדעת ע"ד (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. גם כי לא על דעת כן ברא הבורא ברוך הוא וברוך שמו את העולם כי אם לעבדו ולבחור רק בטוב סלה ולבל יהיה שום אחיזה להחיצונים על ידי מעשה בני אדם רחמנא ליצלן כי מפשעיהם לכל חטאתם רצה לומר על ידי המחשבות רעות רצה לומר שמביאם לזה יש אחיזה להחיצונים רחמנא ליצלן בהכוחות שבאו מעולם המחשבה וצריך להעלותן למקורן ולשורשן לעולם המחשבה שהוא בסוד שם ע"ב הק' הוא הוי"ה במילוי יודי"ן.

ולזה תיקן שלמה המע"ה בחכמתו הנפלאה עירובין לשבת קודש והמוציא חוץ לעירוב הוא מוציא מרשות לרשות אחר. כי מבפנים לעירוב הוא רשות הקדושה והטוב, וחוץ להעירוב הוא רשות סט"א רחמנא ליצלן. ועל ידי העירוב יופרד ויתפרש אחיזתן לגמרי וישאר אך קודש לבד ואז אינו מעורב טוב ברע כלל כי עיקר אחיזתן נמשך מבחי' יד השמאלי בחי' גבור"ה שהוא מספר רי"ו. וסוד עירוב"ב הוא ע"ב רי"ו. ועי"ז נכלל השמאל בהימין כי שם הק' ע"ב הוי"ה במילוי יודי"ן הוא מקור ושורש החסד עליון. גם רי"ו אותיות ישנו בהשם הקדוש והנורא שם ע"ב המפורש היוצא מפסוקי (שמות יד, יט כא) "ויסע ויבא ויט" והבן זה.

ואז בימי שלמה המלך עליו השלום נשאר כולו טוב וחסד מזוכך על ידי חכמתו ועבודתו הקודש ואז היתה הסיהרא קדישא במילואה וטובה ולזה אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה (דח"י ב' ט, כ) וכמבואר למעלה בפרשת פינחס. ועל ידי התיקון שעשה בזה בחכמתו והעלה הכל לשורשו לבחינת קוד"ש על ידי זה נעשה שמחה וחדוה ותענוג בכל העולמות להמשיך כל חדו וכל טיבו לכל העולמות ולהכנס"י לעילא ותתא. ולזה יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לכך ישמח לבי גם אני והבן זה.

ובספר אוהב ישראל (לחג השבועות): וזה לשון קדשו: יש לומר, כי סוד העירוב הוא סוד יחוד וקישור עלמין עילאין בעלמין תתאין בסוד יחוד הוי"ה אדנ"י. לבל יהיה אחיזה לחיצונים רחמנא ליצלן. ולזה עיר של רבים צריכה שיור. כדי שלא תשתכח תורת רה"ר. כדפירש"י. והיינו כי רה"ר הוא מקום שיש אחיזה לחיצונים רחמנא ליצלן. וסוד העירוב הוא לקשר ולייחד הקדושה. לבל יהיה אחיזה לחיצונים רחמנא ליצלן. אמנם עם כל זה צריך לישראל מקום בחוץ לעירוב לאחיזתם. ולזה צריכים שיור לעירוב. אמנם כשישנו חמשים דיורין א"צ שיור. כי הנה כל רצועה שבא"י מרמזת לארץ חפץ החיים ארץ הקדושה סוד המלוכה הק'. וכמו שיש בעלמא דבינה סוד ה' עילאה בסוד ה' אותיות מנצפ"ך. וכ"א כלול מעשר והם חמשים שערי בינה, והוא בסוד חג השבועות הזה סוד שער הנו"ן כידוע ליודעי חן. ככה ישנו חמשים שערים בסוד המלוכה הק' סוד ה' תתאה. וצריך לייחדם ולקשרם יואגדו אלה באלה. אלו הנו"ן. באלו הנו"ן. לבל יהיה אחיזת החיצונים רחמנא ליצלן בהמלוכה הק' חס ושלום רק שיהיה מלכותו בכל משלה ולסוד זה צריך שיור לעירוב כעיר חדשה שהיתה ביהודה שהיה בה נו"ן דיורין. כדי שיהיה מקום להשראת הק' של נ' שערי בינה העליונים הקדושים והבן זה, עד כאן לשונו. (וראה עוד באר מים חיים פרשת יתרו, ועיין עוד סדורו של שבת שורש ב' ענף א' בענין זה).

כה) "מ'קוה: צריך לטבול בערב שבת קודש לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם

ראה בספר הקדוש באר מים חיים (פרשת בהעלותך), וזה לשונו: בערב שבת קודש בעת אשר יתחיל הארת השבת קודש ואז צריך האדם לעלות אל לבו בחינת הבשת האמור להתבייש במר נפש ממעשה החול ולבוא לבחינת תשב כנזכר. בא הרחיצה במים חמין להראות אשר צריך לטבול ברשפי אש להיות אש אכלה אש של היצר הרע, וזה הוא עיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם באש להבה אכלה סביב. ועל כן חיוב זה הוא מדברי נביאים ופסקי חכמינו זכרונם לברכה בגפ"ת. ואך אחרי זה צריך עוד לטבול בארבעים סאה המבואר בדברי הרב האר"י ז"ל. שהם המים המטהרים מכל טומאה לטהר את הגוף מכל מיני טומאות במים

יסוד הארץ. עכ"ל.

(ספר ברכות אברהם פ' ואתחנן, בית אהרן בליקוטים, וכן הוא בבעל שם טוב עה"ת פ' יתרו)

הבעל שם טוב היה נוהג לומר תהלים במקוה

(בית אהרן עמוד קמ"ה)

מקוה מביא לידי רוח הקודש

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (בראשית א, ב), יכולין לרמוז בפסוק הזה, מה דאיתא בברייתא של ר' פנחס בן יאיר וזה לשונו: זהירות מביא לידי זריזות, וזריזות מביא לידי נקיות, ונקיות מביא לידי טהרה וכו' עד שמביא לידי רוח הקודש, וזה מרומז בפסוק הנזכר לעיל **"ורוח אלקים - היינו רוח הקודש"**, מרחפת על פני המים, על ידי טהרה במקוה אדם יכול לבוא למדריגה גדולה, לידי רוח הקודש, כמובא שהבעל שם טוב הקדוש אמר פעם אחד **שזכה למדריגות מכח טבילה במקוה.**

(נפש אדם)

שהנדה טובלת בהן. והכל רמז על טבילת הלב במי הדעת שהוא העיקר כמו שאיתא ברמב"ם ז"ל (בסוף הלכות מקואות) כאשר הארכנו בזה בחיבורנו סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג'). אבל טבילת החמין הוא חיוב יותר כי כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר כנאמר. ובזה הנער בא אל המלך מלכו של עולם לקבל אור קדושת ה' ועולה לבחינת קדם קדמתה למעלה מכל בחינות עולם הוזה למקום התשובה הנקרא עולם הבא והוא שבת קודש הרומז ליום שכולו שבת בחינת עולם הבא. ואז הקדם מכפר ומכסה על האחור וזדונות נעשין זכויות. (באר מים חיים פרשת בהעלותך - פרק ח).

ראה עוד תיקוני זהר (דף סי' עמוד א'), רעיא מהימנא (השמטות דף רס"ד עמוד ב'), רעיא מהימנא (במדבר פרשת פנחס דף רמ"ב עמוד א'), תיקוני זהר (דף כ' עמוד א'), תיקוני זהר (דף ס"ו עמוד ב')

על ידי מקוה יכול לזכות לנבואה אפילו בחוץ לארץ

עוד אמר דאיתא בספרים דאף על פי שאין נבואה בחוץ לארץ אבל במקוה יכול לזכות לנבואה אפילו בחוץ לארץ.

מעשה נורא מהבעל שם טוב זי"ע

כי מראש צורים אראנו וגוי' הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב. יש לפרש בזה בדרך רמז לפי עניות דעתי ובתחלה צריך שתדע כי צרות ישראל שיש להם בגלות רחמנא ליצלן הוא מחמת כי מתערבים בהגוים וילמדו מעשיהם ומקטרג מידת הדין מה נשתנה אלו מאלו וכן אמר ישעיהו ע"ה (ישעיה כ"ז, ד') חמה אין לי וגוי' להגביר נגד מידת הדין עיין שם, והוא שמרמז הכתוב כי מראש צורים אראנו צורים היינו אבות הם ראשי ישראל הנקראים בשם אבות כמו (מלכים - ב, י"ב) אבי אבי רכב ישראל וגוי' וכן אמהות עיין שם שמספיקים תורה ויראה לישראל כאם הזו שמספקת לתינוק חלב מדדיה והם לבדד ישכון הם מתבודדים בחדרי משכנותם ובלבביהם ובגוים לא יתחשב אינם מתערבים ללמוד ממעשיהם לכן לא יוכל מידת הדין לקטרג עליהם, כי מראש אראנו היינו מראשי הדור שאינם לומדים ממעשי הגוים והם עם אחד כמו הן בלשון יוני אחד ומתקשרים זה עם זה עם הצדיקים שבדור.

ועל דרך הלצה יש לפרש אחר ששמעתי בשם אדוני אבי זקיני זללה"ה שפעם אחת הלך למקוה בין ישמעאלים ובחזרתו מן המקוה ירא שלא יגע בו ישמעאל ושמע שני ישמעאלים מדברים זה עם זה אחד לחבירו שמור עצמך שלא תגע ביהודי הטמא הזה חלילה, והוא שאמר הן עם לבדד ישכון ואינם מתערבים בגוים הטמאים והוא מחמת ובגוים לא יתחשב שאינם חשובים בין הגוים וזה טובתם כנ"ל וקל להבין:

(דגל מחנה אפרים - פרשת בלק דיבור המתחיל כי)

על ידי המקוה יבוא לאחדות

יקוו המים אל מקום אחד, על ידי המקוה נעשה אחדות.

(בית אהרן, ליקוטים)

מסוגל להשגת התורה

מקוה מסוגל להשגת התורה.

(רגל ישרה, ערך מקוה)

**על ידי טבילה זוכה למדריגות גדולות הרבה יותר
מאשר על ידי סיגופים, גלגולי שלג, וצומות**

אמר הבעל שם טוב, שמה שזכה לכל המדריגות שלו, הכל היא בעבור שהתמיד בטהרת המקוה תמיד, ובאמת זה ענין גדול מאוד כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, אבל צריך לעשות הכל בכוונה ולא חס ושלוש כמצות אנשים מלומדה, שאז חס ושלוש אינה נחשב לכלום, רק צריך לכתיישב את עצמו ולכוון דעתו מקודם.

(בעל שם טוב על התורה, פרשת יתרו)

על ידי טבילה במקוה בדביקות יכולים להשיג מדריגות גדולות הרבה יותר מאשר על ידי סיגופים, גלגולי שלג, וצומות, השכל והלב הם שתי רשויות נפרדות, ועל ידי הטבילה במקוה בדביקות בהשכל ודעת יכולים לקשר את השכל והלב, ולהתפלל וללמוד בשכל ולב וזהו רצון הבורא יתברך.

(מעין גנים, בשם הבעל שם טוב)

טבילה במקוה נחשב כמו תענית

הרב ר' משה מזוועהיל זכרונו לברכה אמר בשם אביו הצדיק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זכרונו לברכה ששמע מפה קדוש הבעל שם טוב זכרונו לברכה שאמר בזה הלשון, פעלתי אצל השם יתברך שהטבילה שאדם טובל את עצמו במקוה בבוקר יהי נחשב לפני הקדוש ברוך הוא כמו תענית יום אחד.

(סיפורי צדיקים החדש, אות ט"ז)

הבעל שם טוב הקדוש זי"ע זכה לכל הארה שהי' לו מחמת שהי' מתמיד בטבילות

עיין בספר הקדוש רמזי תהלים (מרבינו הקדוש רבי ר' בער זכרוננו צדיק לברכה) וזה לשונו: אמרו על ר' ישראל בעל שם טוב זללה"ה שזכה לכל הארה שהי' לו הכל מחמת המקוואות שהי' מתמיד בטבילות, ומקוואות יותר בתמידות, טוב יותר מהתענית כי התענית מחליש הגוף מעבודת השם יתברך עד כאן לשונו הטהור, ראה אחי מקוה כמה עושה והבן.

(ספר הקדוש שערי פרנסה טובה, תהלים פרק נ"א)

טהרת המקוה ממעט הכשפים

מעט שנתרבה טהרת המקוה נתמעטו המכשפים וכיתות הכישוף כי כשזה קם זה נופל, ומקו"ה אותיות קומ"ה שמורה לקומת הקדושה.

(הבעל שם טוב הקדוש, מובא בספר מעין גנים)

המקוה היא בבחינה גדולה יותר מפדיון שעושים והיינו קומה אותיות מקוה

קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך (תהלים מ"ד, כ"ז). יש לומר בדרך הלצה שמרומז איך שהמקוה היא בבחינה גדולה יותר מפדיון שעושים והיינו קומה אותיות מקוה עזרת"ה לנ"ו מספר אלקים היינו היא גדולה באיכות שאפילו מידת הדין תסכים בהעזרה ואתכפיין כל הדינים, ופדנו היינו אבל פדיון הוא למען חסדך שתועלת הפדיון הוא רק להמשיך חסדים והבן. ועל דרך האמת הוא קומה היינו בכל דבר ודבר כשמתפלל עליו ומקיים את הדבר בכוונתו לאקמא שכינתא שהיא קומה שלימה אז עזרתה לנו כנ"ל והמשכיל יבין:

(דגל מחנה אפרים ליקוטים דיבור המתחיל קומה)

המקוה מגרש הקליפות

כאשר סיפר אדמו"ר הקדוש מורנו הרב מאיר יחיאל מאסטראווצא זכרונו צדיק לברכה שמכשף אחד שאל את **הבעל שם טוב הקדוש** מה זאת שאני רואה אנשים יוצאים מבתיהם בבוקר ורודפים אחריהם הרבה קליפות ובחזירתם לביתם איני רואה כלום ואמר הבעל שם טוב זכרונו צדיק לברכה זאת היא פעולת המקוה.

(נהר יוצא מעדן, נהר ד' אות א')

מסוגל לשמחה ולהצלחה

בשם הבעל שם טוב הקדוש, והקרב והכרעים ירחץ במים וגו' עולה הוא אשה (ויקרא א, ג), שזה רמז למקוה המביא את האדם להתרוממות הנפש שיוכל להתפלל מתוך שמחה ואז יהי' כל היום שמח וטוב לב ויצליח בכל עניינו הן בגשמיות והן ברוחניות.

(מעין גנים)

סגולה למקשה לילד

שמעתי מאדמו"ר ר' ירחמיאל משה זכרונו צדיק וקדוש לברכה מקאזניץ שאמר בשם **הבעל שם טוב הקדוש** סגולה למקשה לילד שיטבול הבעל במקוה, ועוד אמר בשם הבעל שם טוב סגולה למקשה לילד שיקח הבעל מלא לוגמיו מי המקוה בפיו וילך עם פיו המלא מים ויזלוף על היולדת.

(בעל שם טוב על התורה, פרשת יתרו, בהגהות מקור מים חיים אות כ"ה)

על ידי המקוה ינצל מכל צרה

בשם הרב הקדוש ר' יחזקאל מקוזמיר זכרונו צדיק לברכה, בעת צרה חס ושלום סגולה להיות בטהרה ולטבול

במקוה.

(מעין גנים)

הצדיק הקדוש מזידיטשוב זי"ע אמר תהלים במקוה במסירת נפש

פעם אחת בא לפני הרב הצדיק רבי צבי מזידיטשוב זי"ע שליח עבור מקשה לילד שהיתה בסכנה גדולה ויען כי הרב הצדיק שכב עצמו לישן לא פתחו לו המשמש ויכה השליח בדלת וצעק כי הענין הזה הוא סכנת נפשות אבל השמש לא רצה לפתוח כדי לא להטריח את הרב הצדיק, אבל הרב הצדיק שמע את קול האיש ואמר להמשמש כי איש מר נפש רוצה לכנס ושיפתח לו ויאמר המשמש כי רק קול של רוח סערה הוא ואין שום איש. ויאמר הרב הצדיק לא כן, אלא איש מר לב עומד על יד הדלת, ותכף תפתח לו, ועשה כן, ונכנס השליח בבכי אודות המקשה לילד, ולבש עצמו, ויאמר להמשמש לך אתי אל הנהר ותכרה חפירה בתוך הכפור של הנהר כדי שאוכל לטבול בנהר. ועשה כן, וחפר חפירה בתוך הכפור, ואף שהי' אז בימי החורף וימים קרים, הטביל עצמו, ודרכו הי' בעת הטבילה שהי' אומר פסוקי תהלים. וכאשר גמר את הטבילה רצה לצאת מהמים ולא מצא את הפתח של החפירה. ואמר פסוקי תהלים ולא מצא, אחר כך אמר והזכיר זכות אבות, ולא מצא הפתח עד שאמר רבונו של עולם **הנני מוסר עצמי למות עבור שתי הנפשות של המקשה לילד**, ותכף מצא את הפתח ויצא בשלום, והלך לביתו ואמר לשליח מזל טוב.

הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר תהלים בהיותו עומד במקוה

בשם הבעל שם טוב ז"ל ב"ז"ע"ס תצע"ד אר"ץ" ראשי תיבות "זבחים" עירובין "מ'קואות". שעל ידי דברים

אלו תצעד ותתיסד ארץ. עוד אמר ששמע שבעל שם טוב אמר תהלים בהיותו עומד במקוה.

(בית אהרן)

הצה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע כשהוא יושב וכותב את חבוריו הוא טובל את עטו טבילה אחת בדיו וטבילה שניה בדם לבבו

יודעים אנחנו רק מזה שאחר שאמר תיקון חצות היה אומר בכל יום ספר תהלים אחד, וביום עש"ק וש"ק היה גומר כל ספרי תהלים פעם שנית, אח"כ היה עוסק בתורה בנגלה ובנסתר, וקודם שהאיר היום היה כותב רובי תורתו בחבוריו הקדושים, והעיד נכדו הרה"צ ר' יודא צבי זצ"ל מדאלינא ששמע מפיו הקדוש שאמר פ"א "שכשהוא יושב וכותב את חבוריו הוא טובל את עטו טבילה אחת בדיו וטבילה שניה בדם לבבו", ותלמידו ריו"מ מספינקא (בהקדמתו לספר של רבנו עה"ת) מעיד "שבשעה שכתב רבנו את ספרו היה דבוק בחי העולמים עד אין סוף וכמעט שהיה בטל במציאות מרוב דביקות ולסיבה זאת קצר במקום שיש להאריך".

(פאר יצחק דף 87 תולדות מרן הגה"ק מהרי"א מזידיטשוב)

הרגיל בטבילה נפתח לבו בתורה

ל'ב ט'הור ב'רא לי אלקים ראשי תיבות טבל, ירמוז אל מה שנודע כי האדם הרגיל להיות טובל מטומאת הקרי ושאר טומאות, נפתח לבו בתורה, וגם בעבודת קונו, ולבו נטהר מכל מחשבות רעות.

(עץ הדעת טוב, תהלים)

עיקר להשגת התורה להיות טהור על ידי הטבילה

וכדי שלא יהא עיכוב להשיגה (התורה הקדושה) לא יעצב לעולם ולא ימנע עצמו לעולם להיות טהור על ידי הטבילה כי זה הוא עיקר.

(משנת חסידים)

פעם אחת עמדתי לפני רבינו הקדוש (הרב הקדוש מצאנו) זכרונו לברכה, והיי שם גם הרב המאור הגדול החסיד המפורסם ר' עוזר זכרונו לברכה אב בית דין דקהלה יעדליווע, שהיי מאנשי ביתו של הרב הקדוש ר' צבי מרימאנוב זכרונו לברכה מלפנים, וסיפר הרב החסיד ר' עוזר לרבינו זכרונו לברכה שפעם אחת בהיותו אצל רבו הרב הקדוש מרימאנוב, הלך הרב הקדוש בחורף להמקוה לטבול תחת הקרח שהיי גליד כפור עליי, ובשובו לביתו אמר אלי עוזר רוץ במהרה להמקוה ותמצא אותה עוד חמה, והלכתי להמקוה ומצאתי באמת עוד חמה, כן סיפר ר' עוזר לרבינו זכרונו לברכה ואמר לו רבינו אצליכם חסידים הכל הוא לפלא אפילו לחמם מקוה הוא גם כן לפלא בעינייהם, (בלשון אשכנז בזה הלשון: ביי ענק חסידים איז אַלץ קינצין, אַ מקוה צו וואַרימין איז אויך אַ קיטץ).

(דרכי חיים)

בצאנו היי אדם חשוב ושמו אברהם ליזר זכרונו לברכה, והיי בעל תפלה בימים נוראים בעיר קטנה, פעם אחת היי חולה שוכב במטה כמה שבועות לפני ראש השנה, ולא היי במקוה, ועל ראש השנה נסע להתפלל בהעיר הקטנה, ורצה לטבול במקוה קודם ראש השנה, ובא לרבינו לקבל ברכת פרידה, ושאל אותו היות שזה איזה שבועות לא היי במקוה מחמת חולי ועתה שנוסע להתפלל יש לו חשק לטבול מקודם, ושמעתי בעצמי שהשיב לו רבינו בזה הלשון קבלה בידנו שטבילת מקוה איננה מזקת, רק כששואלים אם לילך אין לצוות לילך, אמר ר' אברהם ליזר, אני איני שואל עוד רק אלק, אמר לו רבינו אתה כבר שאלתני ואינני מצוה אותך לילך.

(דרכי חיים)

המקוה באפטא היתה עמוקה מאוד והיי לה תשעים מעלות

מצרפת הבית עד המקוה ולא היו יכולים לחממה בשום פעם על כן היתה קרה מאוד עד שתמיד היי קפאון וקרח על פניי, ובעת אשר רצו החסידים לירד ולטבול בה לא הלכו בשום פעם ביחידות כי לא היי באפשרי בשום אופן מפני הפחד והקרירות, רק היו מתאספים שיירא של עשרה בני אדם או יותר והלכו ביחד ועשו שם מקודם מדורה של אש כדי שיוכלו להתחמם אחר כך בעלייתם מהמקוה כדי שישבו את נפשם מגודל הקרירות. רבינו היהודי מפשיסחא זכרונו צדיק לברכה הלך בכל יום ויום וטבל בהמקוה ביחידות, ומנהגו שם שהיי קם בכל חצות לילה והלך ביחידות וטבל בהמקוה ולא עשה שם שום מדורה של אש רק מפני הקרירות חזר תיכף לביתו ותיקן שם חצות ולמד אחר כך איזה שעות בנסתר בביתו בפני עצמו שום איש לא ידע ממנו.

(התגלות צדיקים)

פרק ה'

**בו יבואר גודל מעלת וסודות המקוה
מתורת רבי נחמן מ'ברעסלב זי"ע**

תיקון לרואה קרי חס ושלום לומר עשרה מזמורי תהלים

**עשרה מזמורי תהלים על פי תיקון הכללי של מוהר"ן
ט"ז, ל"ב, מ"א מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ.**

בספרי של ר"נ קאסיווער זצ"ה כתב דמבטיח דמי שילך
באותו יום שרואה זרע לבטלה למקוה ואומר עשרה
קאפיטעליך תהלים ימחוק לגמרי החטא מזה, וטוב יותר
לומר אלו עשרה קאפיטעליך.

- א. מכתם לדוד קפיטיל ט"ז.
- ב. לדוד משכיל קפיטיל ל"ב.
- ג. אשרי משכיל קפיטיל מ"א
- ד. כאיל תערוג קפיטיל מ"ב.
- ה. למנצח אל תשחת קפיטיל נ"ט.
- ו. למנצח על ידותון קפיטיל ע"ז.
- ז. תפלה למשה קפיטיל צ'.
- ח. הודו לה' קאפיטעל ק"ה.
- ט. על נהרות בבל קפיטיל קל"ז.
- י. הללו קאפיטעל ק"נ.

על ידי אמירת תהלים יזכה לתשובה מי שרוצה לזכות
לתשובה יהיה רגיל באמירת תהלים כי אמירת

תהלים מסוגל לתשובה.

(ליקוטי מוהר"ן סימן ע"ג)

תיקון הכללי

תיקון למקרה לילה חס ושלוש לומר עשרה קפיטיל תהלים באתו היום שאירע לו חס ושלוש. ואלו הם העשרה קפיטיל בפרטיות אשר גילה רבינו ז"ל לאומרים באותו היום שאירע לו מקרה בלתי טהור חס ושלוש. **טז. לב. מא. מב. נט. עז. צ. קה. קלו. קן.** ומי שיזכה לאומרים באותו היום בוודאי נתתקן על ידי זה.

(לקוטי מהור"ן סימן ר"ח)

הדבר הראשון הוא מקוה

ומי שיוכל לילך למקוה לטבול את עצמו קודם ואחר כך יאמרם בודאי מה טוב, כי צריכין ליזהר מאד לטבול באותו היום שיהיי האדם בלתי טהור, ואמר בזה הלשון **"דאס ערשטע איז מקוה"** [הדבר הראשון הוא מקוה] אך אפילו אם הוא אנוס שאי אפשר לו לטבול כגון שהוא חולה או בדרך ואין לו מקוה אף על פי כן אם יאמר אלו עשרה קפיטיל תהלים הנ"ל אשרי לו. כי הם תקון נפלא ונורא מאד מאד.

(בהקדמה לתיקון הכללי)

לטבול תיכף באותו יום

תיקון הראשון למקרה לילה רחמנא ליצלן, לטבול במקוה תיכף באותו יום. גם בלא זה הזהיר מאוד להיות רגיל בטבילת מקוה, ואמר שבימים שאין אומרים בהם תחינה כגון ביומי דניסן וכיוצא המבוארים בשלחן ערוך אורח חיים צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקוה.

(ליקוטי מוהר"ן)

מקוה מושיע מכל הצרות

טבילת מקוה מושיע מכל הצרות, חס ושלוש, ומטהר מכל הטומאות ומכל החטאים, כי **מקוה** ממשך דעת וחסד עליון מאד.

(לקוטי עצות - ערך מקוה).

על ידי טבילה זוכה לפרנסה ואריכות ימים

על ידי טבילת מקוה הפרנסה בנקל, ונתבטל המחלקת והכעס, וזוכה לשלום ולרחמנות ולדעת גדול. וזוכה לרפואה ואריכות ימים ולעורר בני אדם לשם יתברך

(לקוטי עצות - ערך מקוה)

מקוה אינה מזקת כלל והדוקטור שאומר שמקוה מזקת, אינו דוקטור כלל. כי כשאין המים קרים ביותר אזי אדרבא טבילת המקוה טובה מאד לבריאות הגוף, כי נפתחין נקבי הזעה על ידי זה, כידוע להדוקטורים הבקיאים.

(לקוטי עצות - ערך מקוה)

בדרך צריכין ליזהר בטבילת מקוה כי מקוה מסוגל להנצל מרוצחים.

(לקוטי עצות - ערך טלטול)

מסוגל להנצל מרוצחים

בדרך צריכין ליזהר בטבילת מקוה כי מקוה מסוגל להנצל מרוצחים.

(ליקוטי עצות, ערך טלטול אות ח')

על ידי המקוה יכול לתקן את הכל

בשם הרב הקדוש רבי נחמן מברסלב זכרונו צדיק לברכה, מי שיהי' רגיל בכל יום בטבילה במקוה לשם תשובה יש לו תקוה טובה לתקן את הכל.

(מעין גנים)

כמה פעמים ניצול מעבירה בשביל שטבל

אף על פי שבטלוח (טבילת עזרא), מכל מקום טבילה זו קדושה גדולה היא, וכל המחמיר תבוא עליו ברכה, ולא עוד אלא שכמה פעמים אדם ניצול מעבירה מסיבתה.

(ספר המדות, דף נ"ד)

פרק ו'

- א. גודל הנחיצות לטבול במקוה – לעת הצורך.
 ב. היאך להתנהג באין לו מקוה באותו מקום.
 ג. היאך לנהוג כל הזמן עד הטבילה בבוקר.

טבילה אחר העונה

א) כבר נתפשט ליהזר בטבילת עזרא (עיין אור החיים סימן פ"ח) וכמו שהזהירו פוסקים וספרים ליהזר בו גם בזמן הזה שיש בו מעלות עצומות לטהרת הגוף והנפש ומאריכין ימיו ושנותיו – להזהיר, ועוד יש בו תועלת עצומה הבאתיו בביאורים. ומדקדקין לקום בבוקר באופן שיעלה בידו לברך ברכת התורה וקריאת שמע בזמנו אחר הטבילה במקוה. ובעל שם טוב הקדוש הזהיר מאד אף באונס ודוחק לטבול על כל פנים פעם אחת ולא יזיק לו המקוה וכיון שאין החתן יוצא יחידי מביתו יזמין את בר לווייתו באופן שיהי' לו פנאי לטבילה וקריאת שמע ולא יצטרך לסמוך אדיעבד לקרות את שמע קודם טהרת מקוה. וגם בשבת קודש נוהרין לטבול טבילה זו כמבואר בפוסקים. ומצוה על כל צבור לתקן מקוה חמה בכל יום והעושה כן מאריך ימים".

כו) להעתיק כל ענינים שנאמרו בספרים בענין טבילת עזרא מצריך חיבור בפני עצמו על כן לא העתקנו רק ראשי פרקים להראות עד היכן הדברים מגיעין ושגם הגאונים הקדמונים שלא השתייכו לכת החסידים כלל דקדקו בכך ועד כמה. ושלא עלמא התפלה יותר מקובלת עם הטבילה.

ובט"רם הצעת הדברים אבאר מה שכתוב בפנים דעוד יש בו תועלת עצומה. הנה כבר האריכו הסופרים וספרים בגודל חומר עון זרע לבטלה אפילו במקרה חס ושלוש פגום בעליונים ובתחתונים ואין דבר הנותן כח לחיצונים כזה ושכל חיות האדם ומזלו בזה ובבא בהא תליא. וכבר אמרו דורשי הרשימות – הכל תלוי במז"ל – ובמקום אחר הרחבנו הדיבור בזה קצת. גם זאת ידוע לכל מעיינים מאשר כתבו הספרים כי טבילה במקוה ביום הפגם אין למעלה הימנו והוא מוכרח לניקוי העון,

ואין להאריך, ומכל מקום כתבתי קצת לקמן אות יב**. איברא החוש מעיד דהרגיל בטבילה זו נזהר בו לעולם גם לצורה מקרה לילה אבל האינן נזהרין לעולם אין נזהרין והוא גרעון כפי שהביאו ספרים הנ"ל וכבר נתפשט המנהג אצל החסידים ואנשי מעשה לטבול בכל יום. כמ"ש בסמוך בשם משמרת שלום. ובסמוך הבאתי בשם בעל שם טוב הקדוש זכ"ע דטבילה עומד במקום תענית יום אחד. עיין שם. ועיין בש"ס ברכות פ"ג וכן במ"א ומ"ב סימן פ"ח דהמשמש מטתו אפילו חולי, יותר מחויב, ומצינו בדח"ל דישאל קדושים היו נזהרין בטבילה זו מאליהם עוד לפני מתן תורה, כדאי בתדב"א (פ"ז).

ודע דאע"ג שהחסידים הן הן שהפיצו מנהג זה לטבול בבוקר לפני התפלה. מכל מקום כן נהגו והנהיגו הרבה מגדולי אשכנזים אצל תלמידיהם, ומקובל אצל נכדי הגה"צ ממאד (מהר"ש בראך זצ"ל) שהי' תלמיד מובהק למהר"ם שיק זצ"ל שאמר לו דמפני ג' דברים אוהב החסידים ואחד מהם מפני שנהרין בטבילת עזרא, ובתולדות שמואל (אוונסדארף) דב' דברים יש להתנהג כחסידים – אש ומים – היינו התלהבות בתפלה, וטבילה בכל יום.

בקדמונים – בענין הטבילה:

א. בכ"מ (סוף ה' קריאת שמע) שלא בטלוח אלא נתבטלה מעצמה מפני שלא הי' כח ברוב הצבור לעמוד בה. וכתב ע"ז בפרי מגדים (פ"ח א"א א') דמי שירצה לנהוג ולטבול תבוא עליו ברכה. ולהלן שם (ש"ג מש"ז ג') דמי שטובל תמיד חשיב אצלו טבילת מצוה.

ב. כבר העיד הרמב"ם באגרת על עצמו דמעולם לא ביטל טבילה זו, וכל הטובל במקוה כטובל במימי הדעת (תר"י ברכות כב.).

ג. כתב רבינו האי גאון ז"ל דלא אמרי' בטלוחו לטבילותא אלא לגבי קריאת שמע אבל לתפלה אין מתפללין עד שירחצו (שם).

ד. והר"ף ז"ל כתב ולא טבילה דוקא אלא רחיצה ב' קבין (ר"ף שם).

ה. התפלה יותר מקובלת עם הטבילה לדברי הכל (שם בשם הרב"י).

ו. בטור סוף סימן רמ"א כתב דהמחמיר תבוא עליו ברכה.

ז. בחינוך (מצוה ק"פ) כתב: אמנם בעל נפש המטהר לקריו גם היום מדה טובה ומשובחת היא לו, יודע דרך טוב ורוב טובה יחזו בה ותבוא עליו ברכה.

ח. במאירי (ברכות כב.) כתב: מכל מקום טבילה זו קדושה גדולה וכל המחמיר בה תבוא עליו ברכה.

ט. בירושלמי (ברכות פ"ג ה"ד) אמרו: דכל המחמיר בה יאריך ימים בטובה.

י. בשאלות ותשובות מן השמים (סימן ה') וזה לשונו: ועבדתם את ד' זו תפלה, אפשר טמא מקריב קרבן וכו' ודבר זה גורם אריכות הגלות וכו' שמענו מאחורי הפרגוד ולטהר כל ישראל יחד אי אפשר, אך אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו ביאת הגואל.

יא. כתב הרא"ה (בהקדמה לשער בית הנשים): ואדונינו אדון כל הנביאים נצטוה בפרישתו, וגם אנו נצטווינו לגדולה להטהר בטבילה, רבותינו ז"ל אמרו הרבו בטבילות לאחוז במדות וכו' עכ"ל.

יא*. בספר הפרדס לרשי"י ז"ל, דענין טבילת בעל קרי הוא ענין של קידוש השם בפני גוים. וכ"ה בתשובת הגאוניים שער תשובה סימן חצ"ר כמבואר בכ"י ח"ג סימן נ"ה.

יב. בשאלות ותשובות מן השמים דברים נפלאים עד מאד בענין טבילת עזרא מפי הקב"ה – הבאתיו בסמוך אות קטן ט"ו* עיין שם.

יב*. הכוזרי (מאמר כתב סימן ס') דמי שהוא בעל נפש ירגיש בנפשו שינוי כל עוד שלא רחץ לקריו, וכבר ניסה שמפסידים במגעם דברים דקים כפנינים ויינות (מובא בדע"ת).

יג. דעת הר"ש במסכת ידים דמכל מקום תשעה קבין בעינן (מובא בשו"מ ח"א קכ"ג).

יד. באחרונים בענין טבילה:

במשנה ברורה אות ד' בשם א"ר, ומכל מקום אנשי מעשה נוהגין בתקנה זו. ועמ"ש לעיל בשם פרי מגדים דהמתמיר תבוא עליו ברכה.

בערוך השלחן (פ"ח ב'): ומדברי הרמב"ם נראה שלא התכמים ביטלוהו אלא מאליה נבטלה מפני שלא יכלו לעמוד בתקנה זו וכו', ולכן מצינו במשניות שנהגו בתקנה זו לפי שעדיין לא נבטלה, וגם עכשיו יש מהדרים ששומרים לטבול לקירוין וכו' עכ"ל.

בשאלות ותשובות פרי השדה (ח"ד סימן ב') דבזמן הזה יש מהדרים ששומרים לטבול לקירוין וכו' עכ"ל.

בשאלות ותשובות פרי השדה (ח"ד סימן ב') דבזמן הזה דשכיחי מקואות לא שייד לומר מ"ש הכ"מ שאי אפשר לעמוד בתקנה זו ועל כן הוא יותר חובה מבימים הקדמונים. (אמר המו"ל: וכ"ש בזמן הזה שבית הטבילה בנוי ומשוכלל עם כל המצטרך ובפרט כשהוא באותו בנין שבבית הכנסת).

בדעת תורה בשם שאלות ותשובות בשמים ראש סימן כתב דאסור בתפלין כל זמן שלא טבל. ועיין מה שכתוב על זה בשאלות ותשובות פרשת מרדכי סימן ה'.

בשאלות ותשובות שו"מ מהד"ג ח"א סימן קכ"ג דן אי מהני התרה למי שקיבל לטבול לתפלה וכן בפרהש"ד שם.

דעת שאלות ותשובות חסד לאברהם סימן י', ושאלות ותשובות יד יצחק ח"א קכ"ט, דמהני התרה וכ"ה בש"מ ה' טב"ע. ועיין בת"ח כלל ג' ס"ק פ"ב.

בתורת חיים (סופר) סימן פ"ח דהאידינא דיש טבילה בחמין אין מהראוי לזלזל בטבילה זו דמגמרא מוכח שהקילו בה משום צינה.

בשאלות ותשובות עין יצחק (אור החיים סימן ב') דלא מהני התרה על זה, דכיון דמבואר בגמרא ובירושלמי דהמתמיר בה מאריכין – ימיו ושנותיו לא מצי להתחרט על זה בלבב שלם דודאי רוצה בברכת חז"ל.

בשאלות ותשובות שו"מ הנ"ל דנהגו עלמא חסידים ואנשי מעשה לטובל לתפלה והוי כמו נדר ואין לו התרה, ועוד כתב שם דלא בטלו לטבילותא רק לתורה ולא לתפלה.

בשאלות ותשובות נפש חי' (אור החיים סימן מ') דאין להקהל רשות לסגור את המקוה לאנשים – אפי' אם הכוונה שלא יעשה אי נקי ומונעים הנשים מליכך למקוה – וכל המבטל דינו כמבטל רבים מלעשות מצוה.

בכף החיים סימן ע"ו אות פ"א דהנהגין לטבול מנהג יפה הוא שאין למעלה הימנו כדי שתעלה תפלתם ותוכתתם למעלה בקדושה ובטהרה ועליהם תבא ברכת טוב, עכ"ל.

ועיין עוד דבר נפלא בשאלות ותשובות נודע ביהודה מהד"ק אור החיים ל"ב שמסדר תשובה לאחד, וכתב: ומה טוב שלא יבטל מטבילת קרי, עיין שם. ובשאלות ותשובות תפארת צבי על יור"ד ח"ב סימן כ"ז, הבאתיו בדין טבילה בשבת קודש – בסמוך.

ובאוצר החיים להגה"ק מקאמאראנא זצוק"ל (פרשת מצורע מצוה קע"ז) וזה לשונו: וכל הטובל במקוה מטומאתו אף בזמן הזה מקיים מצות עשה מרמ"ח מצות ונפשו מזדככת כדברי רבינו הקדוש בעל החינוך.

ובסגולות ישראל (מערכת ט' אות א') להגאון מהר"ש ליפשיץ בעמה"ח ברי"א, וזה לשונו: והזהיר בטבילת עזרא יהי מובטח שלא ישלוט בו דבר כישוף, וכל שונאיו יפלו תחתיו וכל הדינים נמתקים מעליו, וכל אריכות הגלות וכל הצרות הבאות על ישראל בדור הזה היא על ידי שבטלו טבילת עזרא, עכ"ל.

והאמת ניתן להיאמר דהמעייין היטב בדברי הקדמונים דלהלן שכתבו להתיר טבילה זו אפילו בעצם יום הכפורים להרגיל בו שמע מינה דבעיניהם לאו דבר פשוט הוא. וכן יש ללמוד מהכרעת האחרונים שם להקל. וגם מדי' מאורי האחרונים שהתאמצו לתת יד להמקילין בשבת כדבסמוך.

בשאלות ותשובות דבר משה (סימן ס"ד) וז"ל: לזה רמזו חז"ל באמרם (מד"ר ויקרא פ"א) תלמיד חכם שאין בו דעת דעת נבילה טובה הימנו כמאמרם ז"ל דעת – זה סדר טהרות – ולזה אמר כל תלמיד חכם שאין בו דעת רצה לומר שאין לו טהרה במקוה נבילה טובה הימנו אחר שאיננו טהור מטומאת קרי שהוא חמור מכל הטומאות מפני שיוצא מגופו, עכ"ל.

בשאלות ותשובות אמרי יושר (ח"ב סימן ר"א אות א') דאין לסתור מקוה ישנה לבנות במקומה חדשה דביטול אנשים הרגילין במקוה לאו מילתא דותרתא הוא, עיין שם.

בקצה"ג על מט"א תיקונים והשמטות לסימן תקפ"ה דלדעת מרן החת"ס לאור הקפידא ששליח ציבור על כל פנים יטבול, בזמן הזה כל יחיד דינו כש"ץ.

ובזמן הזה: בשאלות ותשובות פרהשי"ד הנ"ל דבזמן הזה דשכיח מקואות חובה יותר (הבאתיו לעיל). בתורת חיים (סופר) סימן פ"ח וזה לשונו: ובפרט באידנא שיש טבילה בחמין על כרחך אין מהראוי לזלזל בטבילה זו, דבגמרא מוכח שהקילו משום צינה משא"כ בזמן הזה, ולא עוד דלתפלה הרבה מחמירין שעדיין התקנה במקומה עומדת, ובשו"מ (מהד"ג ח"א קנ"ד) דהוי כחפלת ערבית רשות וקבלו עליהן חובה והוכיח מתוספתא ידים פרק ב' דחובה הוא.

טו) מספרן של צדיקים: מצוה לטבול ולזהר שלא יאמר דבר שבקדושה בעוד טומאתו עליו אם לא מאונס ודוחק גדול, כך פסק מרן האריז"ל (בספר טהרת השם וז"ל: ומרן הבעל שם טוב הזהיר מאד אף באונס ודוחק שיטבול בהכרח פעם אחד.

וכתב בספר משמרת שלום (קיידאנוב) סימן ב' וזה לשונו: וקבלה בידינו מקודש הקדשים רוח אפינו הבעל שם טוב וצ"ל כי כשצריך למקוה וטובל את עצמו לא יזיק לו בשום אופן, עיין שם.

ועיין בספר מאור ושמע על התורה פרשת אמור שכתב שאי אפשר לו לאדם שישגי תכלית יראת ה' אלא אם נזהר בטבילת עזרא וכו' ואם הוא לומד ומתפלל ואינו נזהר בטבילה זו אי אפשר בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצות ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבא חלילה על ידי זה לידי אפיקורסות ובוזמים הקודמים שהיה דבר ה' יקר בימים ההם ולא היו יודעים מיראת הרוממות כלל זאת היה מחמת שהיה לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו והכת שבתי צבי ימח שמו שהיו אז בימים ההם מזה נעשו אפיקורסים שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף והיה העולם שמם עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם הבעל שם טוב הקדוש ואדמו"ר הרב ר' אלימלך נשמתם בגנוי מרומים, והם פתחו **שער לה' צדיקים יבואו בו שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבול עצמו לקריו** שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות צריכין להיות נזהר מאוד בטבילה זו עכ"ל עיין שם.

בספר ליקוטי תורה (פרשת תבא, ד"ה תחת) דאחד מג' דברים להסיר המונע בתפלה הוא המקוה, עיין שם. מובא בקצה"ש סוף סימן י"ב.

בספר אורח לחיים (פרשת ראה עה"כ כל צפור) וזה לשונו: בשם כאדמו"ר מהר"י וצלי"ה יראת ד' טהורה עומדת לעד כי האדם הרוצה ליכנס בעבודת השי"ת ולהיות ירי"ש לאמתו צריך לשמור טבילות עזרא בלי לעבור בעת הצורך. וביותר לתפלה צריך האדם לטבול עצמו. הגם שבטלו לטבילת עזרא מכל מקום לתפלה לא בטלו וצריך האדם הירא לשמור זאת שלא לעבור חלילה ע"ז... עכ"ל.

בראשית חכמה (שער אהבה פרק א') וזה לשונו: והזהיר לעשות הטבילה בזמנה בודאי לא ישיגוהו שום מזיק כי שומר מצוה לא ידע דבר רע.

ברחמי האב (אות כ"ט), להיות טהור בכל עת ושלא להתעצל לטבול במקוה בכוונה רצוי כי הכל הולך אחר הכוונה.

טו"י בשאלות ותשובות מן השמים (סימן ה') יש תשובה נפלאה מן השמים בנחיצות ומעלות טבילה זו, ואחר התשובה שאל פעם ב' אם הדברים יצאו מפי הקב"ה והשיבו הן. ולימוד ומוסר גדול בענין הטבילה יש ללמוד מכל תיבה כמעט, ע"כ אמרתי להעתיק כל תשובה עם השאלה ומשם ילמוד כל מעיין שמעלת הטבילה גבוה מעל גבוה.

זה לשון השאלה: על טבילת בעלי קריין דאמרי בטלוח לטבילותא כר"י בן בתירא, וכתבו הגאונים דהנ"מ לקריאת שמע ולדברי תורה אבל לתפלה צריך טבילה או ט' קבין, ויש מקילין ואומרים דאפילו לתפלה בטלוח וסומכים על הירושלמי דאמר בפרק יום הכפורים דאסור ברחיצה אסור בתש"ה מבעי שהרי צריך לרחוץ קודם שיתפלל ומשני במקום שנהגו שלא לטבול אי נמי תפתר קודם תקנה, ועל זה שאלתי אם יש לסמוך על הירושלמי ולומר כי תקנת עזרא לא נתקבלה בכל המקומות ובמקום שנהגו נהגו, ובמקום שלא נהגו מותר להתפלל בלא טבילה ובלא ט' קבין, ואם הלכה כדברי הגאונים שמחמירין ואומרים שצריך טבילה או ט' קבין לתפלה.

והתשובה:

והשיבו ועבדתם את ד' אלהיכם זו תפלה, ואפשר טמא ומקריב קרבן. וא"ת שאר טומאות אינו דומה טומאה היוצאה מאונס לטומאה היוצאה מדעת, אינו דומה טומאה הבאה מחוץ לטומאה היוצאה מגופו, ועזרא כשתיקן ברוח הקודש ראה ותיקן, ועל הירושלמי דע אילו חיה עמהם בבי"ה לא מצאו ידיהם, ועוד הרי חזר בו ואמר קודם תקנת עזרא נשנית משנה זו, ודבר זה גורם אורך הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה היה כבר נשמע תפלתם זה ימים רבים אך סבלות הגלות ומעייט ות"ת הם העומדים לישראל. ואח"ז השיבו שמענו מאחורי הפרגוד ולטהר כל ישראל יחד אי אפשר אך אם טהרו שליחי ציבור בכל מקום אבא אליך וברכתך, אחרי ראותי כל אלה **שאלתי** ליל ג' י"ט כסליו **אם בא לפי מאת ה' ואם לאו**, וכך היתה שאלתי אנא מלך עליון האל הגדול והגבור והנורא שומר הברית והחסד לאוהביו. שמור בריתך וחסדיך עמנו וצוה למלאכך הקדושים הממונים על תשובת שאלת חלום למלאכך הקדושים הממונים על תשובת שאלת חלום להשיבני על מה שאשאל לפני כבודך תשובה אמיתית ונכונה דבר דיבור על אופניו ברור ומבואר בפי ובהלכה בלי שום ספק אשר שאלתי בענין טבילת בעל קרי, אם נאצלו הדברים מרוח הקודש ואם יש בהם תועלת וטוב לגלות לחתני ר' יוסף ולצוות עליו להודיע לחכמי הארץ או אם באו לפי מרוח אחרת ואין בהם תועלת וטוב לי להסתירם ולהעלימם.

והשיבו, באמת היה דבר ה'. והדברים עתיקים עתיק יומין אמרן והיום יום בשורה וחכינו עד אור הבוקר, אחר זה השיבו והאיש אשר יעשו בזדון לבלתי שמוע אל הכהן העומד לשרת שם ומת האיש ההוא, והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך.

עוד אעתיק דבר נורא מאוד מכתב האריוו"ל (בפע"ח שער השבת פ"ג) דהנהר בטבילת מקוה נעשה מטבילה **טבל** – י' שמתחבר להקב"ה להיות אחד כביכול ואשרי חלקו ואם אינו נוהר בטבילת מצוה אז נעשה **בטל** י' חס ושלוש שמקצץ בנטיעות חס ושלוש ועי"ע בב"י"צ פט"ב סימן ע"ט שמצא בשאלות ותשובות הגאונים (שעי"ת סימן חצ"ר לר"ה גאון) כיון דהישמעאלים נוהרין בזה לכן גם לישראל ליוהר בזה.

טו"י) בספר דרך אמונה ומעשה רב (דף נ"ב) וזה לשונו: גם פעם אחת אמר (רבינו הקדוש מהר"ן מברעסלוב זצוק"ל) שצריכין ליוהר מאד לטבול באותו היום שיהי האדם בלתי טהור ואפי' אם לא יוכל לטבל בבוקר על כל פנים יטבול באותו היום אפילו לפנות ערב כי צריכין ליוהר מאד לטבול באותו היום דוקא... גם בל"ז הזהיר מאד **להיות רגיל בטבילת מקוה** (גם בסתם) ואמר שבימים שאין אומרים בהם תחינה כגון ביומי דניסן וכיוצא המובאים בשולחן ערוך צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקוה, עכ"ל.

בספר בית אהרן (קארלין) בליקוטים: ואמר (הרה"ק מהרר"א מקרלין זצוק"ל) ששמע בשם הבעל שם טוב זצוק"ל וזכ"י"ע פי' הפסוק בועם תצעד ארץ. בועם ר"ת **זביחה – עירובין – מקואות** שעל ידי דברים אלו תצעד ותתייחד הארץ.

עוד אמר דא"י בספרים אף על פי שאין נבואה בחוץ לארץ, אבל במקום מים יוכל להיות.

עוד אמר שמי שמאמין באמת בטהרתו במקוה ונהנה ומקבל חיות מזה בטוח הוא אף שהוא חלש ורחיצת המים מזיקין לו עם כל זה הטבילה לא תזיק לו כלל, עיין שם. **בסידור** לב שמח בהקדמה וזה לשונו: וגם העיקר טהרת הלב ליוהר ללמוד לשמה הוא להיות התלמיד חכם נוהר במקוה וכו'. ושמעתי ממו"ח הרה"ק מבעלו זלה"ה (הוא השר שלום מבעלזא זכ"י"ע) שלכך מסיים הגמ' בברכות (בסוגיא דטב"י"ע) כל הנוהר בה מאריך ימים שדרך התלמיד חכם שיש לו מיוזג רך, ולכך אומר שאם ילך למקוה יזיק לו. ולכך איתא בגמרא **כל הנוהר בהמאריך ימים מבלי היזק חלילה**, עכ"ל שם.

בנימוקי אור החיים (לבעל מנחת אלעזר זצ"ל) סימן פ"ח דיפה מנהג חסידים ואנשי מעשה שנתפשט דרכם ליוהר בטבילת עזרא ולכן **נכון מה שנוהרין בכל מקום שעל כל פנים הבעל תפלה לא יעמוד לפני העמוד** אם לא הי' מקודם בבוקר במקוה. וצ"יין שם לעיין בספרו חיים ושלוש על התורה ומנחת אלעזר שמביא מקור דהוא דת יהודית לטבול במקוה, עיין שם.

ובספר הכנה דרבה (לבעל ערוגת הבושם) דף טו"ב אות י"א: מזהיר באזהרה אחר אזהרה ליוהר בטבילת עזרא, ועיין עוד עמק יהושע האחרון בסופו בענין זה.

ובספר מאמר מרדכי (דף כה.) להקדוש המפורסם מהר"ם מנאדבורנא זצוק"ל שפעם אחת דבר רבינו הקדוש ואמר בעל קרי אסור בתורה ותפלה אף על פי דבשלחן ערוך כתיב להיתר בעלי שולחן ערוך הי' בעלי רוח הקודש והבינו שיהי' הדור חלוש

ב) כמו כן יש לדקדק ולהזהר מאד לטבול במקוה אם חס ושלום נכשל במקרה לילה רחמנא ליצלן שזה מועיל למחות כח הטומאה הנולד אם טובל מיד ביום ההוא. וטובלין בכל ימות השנה לבד יום הכיפורים ותשעה באב. (אולם עיין מה שכתבתי בענין יום הכיפורים בביאורים לאות הקדום באורך)¹⁰.

מלטבול ואם יאסרו הלימוד והתפלה תורה מה תהא בה. אבל דעו שאמת הוא שבעל קרי אסור בתורה ותפלה, עכ"ל.

בש"ה אות טהרה וזה לשונו: ואני אומר הבא לטהר מסייעין לו מי שעושה מוסכם לעשות בטהרה בודאי הקב"ה יסייע לו להזמין לו טהרה, עיין שם.

בספר הקדוש מגיד תעלומה (ברכות טו.) לבעל בני יששכר דטבילה יותר חשובה מקרבן על המזבח. ועי"ע במשני"ח (שארית יום ראשון) וזה לשונו: ועיקר כוונת עסקו בתורה תהי' להשיגה וכו' וכדי שלא יהי' לו עיכוב להשיגה לא יעצב לעולם ולא ימנע עצמו לעולם להיות טהור על ידי טבילה כי זהו העיקר, עכ"ל.

כז) **הקדוש** מהר"ח ושלום זכ"ע מביא בשם האריז"ל בשער רוח הקודש דף ד' ד"ה "ובענין טומאת קרי" וזה לשונו: א"ל מורי ז"ל (הוא האריז"ל) כי כל אותו היום מתגלה אותה הטומאה וניכרת במצחו אף אם טבל אלא שהוא גלוי דבר מועט אבל אם לא טבל הוא נגלה שם תמיד כ"ז שלא טבל עכ"ל.

והחיד"א בעבודת הקודש קונטרס צפורן שמיר סימן ז' אות ק"ד דמסורת היא שהרואה קרי וטובל ביום ההוא דוקא ומתודה כראוי נמחה המזיק של קרי עכ"ל. וכתב על זה בכף החיים (ע"ו אות כ"א) ועל כן נוהגים יראי ד' לטבול לקריין ביום ההוא ואם אפשר להם טובלין קודם התפלה כדי למחות המזיק ולהתפלל בטהרה. [וע"ע בסמוך אות' ג'].

ובקב הישר (פרק כ"ב אות ה') וזה לשונו: כשאדם עובר עבירה הן גם כן נרמזים העבירות במצחו באש שחור מכל מקום אם מתחרט ויגע וטרח לתקן בעשיית תשובה העונות שעשה, אזי מסלק החשך ואש שחורה בושת במצחו מעון ובשבת כשבאה הנשמה יתירא אחרי חצות לישראל אזי נתכסה אותו העון מכל וכל **זולת טומאת קרי** או שתקן המעשיות אינו **נסתלק בלתי טבילה**, עכ"ל.

במגיד תעלומה (ברכות כ"ב) דבהוצאת זרע לבטלה חייב מיתה בידי שמים וכשטובל את עצמו במים קרים נפטר ממיתה.

ג) נמצא בספרים דאפילו על חלום רע [שחלם לו שבא על אשתו וכל שכן אחרת] אפילו לא נכשל במקרה חס ושלום יזהר מאד בטבילה דיכולין הקליפות להזיק לבנים קטנים חס ושלום והוא עוד יותר ממעשה רע בעצמה רחמנא ליצלן, אבל בטובל בבוקר אין להם כח להזיק. (הקדמת ספר אור עינים להרה"ק מהרא"צ סאפרין מקאמארנא זצ"ל בן בעל שלתה"ט זצ"ל)^מ.

ג*) **בזמן הזה** הטבילה חובה יותר מבימי קדם מפני מקואות חמין דשכיחי בכל מקום, ועל כן אין להביא ראיי ממה שהקילו בו בימים קדמונים שלא יכלו לעמוד בו מה שאין כן בזמן הזה (פרהש"ד ח"ד סימן ב' תורת חיים סימן פ"ח).

ומצינו בהפוסקים האחרונים שהפליגו במעלת וחובת הטבילה בזמן הזה ואפרוט תמצית דבריהם.

א. הרגיל בו הוא כנדר ואין רשאיין לבטלו (שו"מ, חסד לאברהם, יד יצחק, פרהש"ד, עין יצחק, של"מ).

ב. יש אומרים דלא מהני התרה (שו"מ, עין יצחק), ויש מקילין (חסד לאברהם, יד יצחק, ש"מ).

ג. בטלוהו רק לתורה ולא לתפלה (שו"מ).

ועיין בליקוטי מהר"ן (ח"א סי' ר"ה) וז"ל: תיקון למקרה לילה רח"ל לומר י' קאפיי תהלים באותו היום שאירע לו חס ושלום כי יש כח באמירת תהלים להוציא הטיפה מהקליפה שלקחה אותה וכו' ומי שזוכה לאמרם באותו היום אי"צ לפחוד עוד מפגם הנורא של המקרה חס ושלום כי בודאי נתקן עי"ז.

ועיין בהקדמה לתיקון הכללי, דתיקון הראשון הוא המקוה שצריכין לטבול במקוה. ואחר כך תיקון הלזה.

כח) **ביסוד ושורש העבודה** (שער המים פ"ו) וזה לשונו: גם להרבות בטהרת טבילה ככל האפשרי כי זה עיקר טהרת נפש גם בכל השנה וביחוד אם בלתי טהור הוא מטומאת קרי ר"ל או מטומאת הזיווג יזהר לטבול בו ביום קודם תפלת שחרית.

וזה לשונו בזוהר חי (דף י"ד ע"ד): ובחג נידונין על המים על שהם מבזין בנטילת ידים, ועל שהם מזלזלין במקואות ובטהרות שהם במים, ועל כך נדונין על המים על ענין המים. עכ"ל.

- ד. מקיים מצות עשה מרמ"ח מצות עשה ונפשו מזדככת כדברי החינוך (אוצה"ח קאמארנא).
- ה. המחמיר תבוא עליו ברכה (פמ"ג), וכן נהגו אנשי מעשה (ח"א).
- ו. מנהג יפה הוא שאין למעלה הימנו, שתעלה על ידי זה תורתם ותפלתם למעלה בקדושה וטהרה (כה"ח).
- ז. אין רשות לקהל לסגרו אפי' הכוונה שלא יעשה אי נקי וימנעו הנשים מלילך (עין יצחק, שו"ת נפש חי').
- ח. לזה כווננו הז"ל באמרם "תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו" (מד"ר ויקרא פ"א) על פי אמרם (שבת פ"ב) דעת זה טהרות, ורצה לומר תלמיד חכם שאינו טובל לצורך נבילה טובה הימנו דטומאת קרי חמור מנבלות שיוצא מגופו (שו"ת דבר משה).
- ט. אין לסתור מקוה ישנה לבנות במקומה חדשה דביטול אנשים ממקוה לאו מילתא זוטרתא הוא (אמרי ישר).
- י. הזהיר בטבילת עזרא יהי' מובטח שלא ישלוט בו דבר כישוף, וכל שונאיו יפלו תחתיו. וכל הדינים נמתקין מעליו, וכל אריכות הגלות, וצרות הבאות על ישראל כדור הזה בשביל שבטלו טבילה זו (סגולות ישראל).

(עין ביאורים לאות א' הבאתי באורך דברי הפוסקים הללו, ומקורותיהם בדיוק).

ג** (אעתיק תמצית לשון הקדמונים במעלת טבילת עזרא^ט):

- א. הרמב"ם העיד על עצמו שמעולם לא ביטל טבילה זו והטובל במקוה כטובל במימי הדעת (תרי" ברכות כב.).
- ב. דעת רב האי גאון דדוקא לקריאת שמע בטלוהו ולא לתפלה (שם).
- ג. התפלה יותר מקובלת בטבילה – לד"ה (שם).
- ד. הנזהר בטבילה זו – מדה טובה ומשובחת – יודע דרך טוב – ורוב טובה יחזו בה – ותבוא עליו ברכה (חינוך מצוה ק"פ).
- ה. טבילה זו קדושה גדולה (מאירי ברכות כב.).

נט) (הבאתי דבריהם בהרחבה בביאורים לאות א', עין שם).

מקוה פרק א - ו ישראל נה

ו. אם יטהרו על כל פנים שליחי ציבור בכל מקום ימהרו ביאת הגואל (שור"ת מן השמים ה') ובזמן הזה כל יחיד דינו כש"ץ (קצה המטה).

ז. טבילת בעל קרי הוא ענין קידוש השם בפני גוים (תשובת הגאונים, ספר הפרדס לרש"י ז"ל).

ח. מי שהוא בעל נפש ירגיש בנפשו שינוי כל עוד שלא רחץ לקריו, וכבר ניסה שמפסידין במגעם דברים דקים כפנינים ויינות (ספר הכוזרי מובא בדעת תורה).

ד) ונעתיק עוד תמצית הנאמר בספרן של צדיקים במעלת וחובת טבילה זו:

א. עיקר כוונת עסקן בתורה תהי' להשיגה וכו' וכדי שלא יהי' עיכוב להשיגה לא יעצב לעולם ולא ימנע עצמו לעולם להיות טהור על ידי טבילה (משנ"ח שארית יום ראשון).

ב. הנזהר בטבילה מתחבר להקב"ה להיות אחד כביכול ואשרי חלקו, ואם אינו נזהר חס ושלום מקצץ בנטיעות (האריז"ל).

ג. לא יאמר דבר שבקדושה בעוד טומאתו עליו – אם לא מאונס ודוחק גדול – על פי האריז"ל (ר"ח, באה"ט, ס"י).

ד. בעל שם טוב הקדוש הזהיר מאד אף באונס ודוחק גדול לטבול בהכרח פעם אחת על כל פנים (ס"י).

ה. קבלה בידינו מקודש הקדשים רוח אפינו הבעל שם טוב זצ"ל, כשצריך למקוה וטובל עצמו לא יזיק בשום אופן (משמרת שלום).

ו. אי אפשר להשיג תכלית יראת ד' אלא הנזהר בטבילה זו (מאור ושמש פרשת אמור).

ז. הלומד ומתפלל בלי טבילה זו אי אפשר בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצות (שם).

ח. הלומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל חלילה לבא על ידי זה לאפיקורסות (שם).

ט. בזמנים הקדמונים לא היו יודעין מיראת הרוממות כלל, מחמת שהיו לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו (שם).

י. הכת שבתי צבי ימח שמו נעשו אפיקורסים על שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף (שם).

יא. ה' העולם שמם עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם הבעל שם טוב הקדוש, ואדמו"ר הרב ר' אלימלך נשמתו בגנזי מרומים, והם פתחו שער לד' צדיקים יבוא בו שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבול עצמו לקריו שחכמי הגמ' לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה, אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומדות צריכין להיות נזהר מאד בטבילה זו (שם).

יב. אחד מג' דברים להסיר מונע התפלה – מקוה (ליקוטי תורה, קצוה"ש).

יג. האדם הרוצה ליכנס לעבודת השי"ת ולהיות יר"ש לאמיתו צריך לשמור טבילת עזרא – בלי לעבור – לעת הצורך (אורח לחיים), וביותר לתפלה צריך לטבול עצמו (שם) וצריך אדם הירא לשמור זאת שלא יעבור חלילה על זה (שם).

יד. אפילו לא יוכל לטבול בבוקר יטבול באותו היום אפילו לפנות ערב (דרך אמונה ומעשה רב).

טו. עיקר טהרת הלב ליזהר ללמוד לשמה להיות התלמיד חכם נזהר במקוה (סידור לב שמח).

טז. הגאון הקדוש מהר"מ מנאדבורנא זכ"ע אמר **בעל קרי אסור בתורה ותפלה**, ובעלי שולחן ערוך היו בעלי רוח הקודש והבינו שאם יאסרו תורה מה תהא בה. אבל האמת הוא שבעל קרי אסור בתורה ובתפלה (מאמר מרדכי).

יז. טבילה יותר חשובה מקרבן על גבי המזבח (מגיד תעלומה).

יח. נכון מה שנזהרין בכל מקום שעל כל פנים הבעל תפלה לא יעמוד לפני העמוד אם לא ה' מקודם בבוקר במקוה (נמוקי אור החיים).

יט. בעל ערוגת הבשם זצ"ל מזהיר באזהרה בתר אזהרה ליזהר בטבילת עזרא (הכנה דרבה).

פרק ז'

בס"ד

קול מ'היכל ה'

עוררו והתעוררו!

שמע ישראל

אל אחינו בני ישראל החרדים אל דבר ד' ולקיום מצות תורתנו הקדושה הי"ו.

הן גלוי וידוע לפני כל, כי עיקר יסוד טהרתן וקדושתן של ישראל תלויה במקוה טהרה, ובעוונותינו הרבים בזמנים האחרונים רבת העזובה והמכשלה בזאת, ערו ערו עד היסוד בה, כי לדאבון לב כל יראי ד' וחושבי שמו יתברך, מאת הבתי דינים יצאה המכשלה הזאת, על ידי שהם ממנים רבנים מפקחים ומשגיחים כאלה, שאינם בקיאים ויודעים בהלכות מקואות,

ותלמידים וצורבי רבנן האלה מכשילים את הרבים ביודעים ובלא יודעים, ובעוונותינו הרבים מדי יום ביומו נכשלים אלפי בני ישראל אשר בכל העולם כולו באיסור החמור שהוא מחייבי כריתות רחמנא ליצלן, ואוי לנו שהגענו ככה, ואוי לדור שכך עלתה לו בימיו, ואיככה נוכל לשבת בזרועות חבוקות ולראות כבלע את הקודש, וכמעט כסדום היינו ולעמורה דמינו, ועם ישראל גוי קדוש רחמנא ליצלן יהיה ככל הגוים אשר מסביבותינו, ד' יחוס וירחם כי לולי טהרתן של ישראל אין תקוה לאחריתנו.

אי לזאת עלינו לעורר ולהזהיר את הבתי דינים שבישראל:

(א) לבל ליקח לבניית המקואות כי אם רק מומחים ובקיאים בהלכות המקואות על בורין.

(ב) למנות רבנים מכשירים ומפקחים שהם יראים ושלימים, תלמידי חכמים מופלגים, ולא מיוצאי ותלמידי "ישיבה יוניווערסיטי" הנודעת לשמצה, ומוציאה תלמידים כאלה שלא שמשו כל צרכן.

(ג) לברר מאת הרבנים המכשירים ולהודע מי סמכם בסמיכת הוראה, כי אולי ואולי קבלו

הוראה בעד בצע כסף, וכמו שהונהג באמריקא
זאת מלפנים, לפני מאות בשנים.

(ד) לבל לסמוך בזה על "ארגאניזאציעס" של
רבנים, הנמכרים בעד כסף וכבוד המדומה.

(ה) שלא לסמוך על רב מכשיר אחד בלבד, כי
אם כמו שהי' המנהג בישראל עוד מימי קדם,
שכאשר בנו מקוה חדשה, הזמינו עשרות רבנים,
למען להכשירו כדת וכהלכה.

(ו) לעורר את בני הכוללים ולומדי התורה,
לעסוק בהלכות מקואות בקביעות, למען ידעו דת
משה וישראל, כי בעוונותינו הרבים המכשולות
עולין עד לב השמים.

אנא אחים יקרים, הלא הם דברים העומדים
ברומו של עולם, על כן אם החרש תחרישו לעת
כזאת חס ושלום נאבד כולנו ובית אבינו זכרונם
לברכה, ויהיה חס ושלום חורבן עולם, רחמנא
יצילנו!

על כן אנא, עורו נא, התעוררו נא בעד עמנו,
קדושתנו וטהרתנו, עמדו נא על המשמר, שמור
שארית ישראל, ואל יאבד ישראל, האומרים שמע
ישראל.

התייצבו נא בפני הפרץ, ואל תתנו להמשחית
לבא אל בתי בני ישראל, לא ירעו ולא ישחיתו
בכל גבול הר קדשנו, וד' עמכם גבורי החיל,
לשמור ולעשות ולקיים את יסוד טהרתן וקדושתן
של ישראל. ובזכות זה נזכה לגאולת ופדות
נפשינו, וישוב שופטנו כבראשונה ויועצנו
כבתחילה, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.
הכ"ד הנאנחים והנאנקים על פרצת עמינו
וחילול קדושת תורה הקדושה.

הכותבים וחותמים בלב נשבר ונדכה, ולישועת
ד' נחכה.

בית דין צדק העולמי

למחקר טהרת וקדושת המקוואות

הטבילה מביאה לאהבת השם יתברך ולאריכת ימים

שמעתי מפי קדשו של אדוננו מורנו ורבנו מרן שלום רוקח זצוקלה"ה האב בית דין דקהלת בעלזא זכותו יגן עלינו שתיבת בכל נפשך תיבת **נפשך בא"ת ב"ש הוא תיבת טובל**, והרמז איך יוכל לאהוב את השם ברוך הוא בכל נפשך רק אם טובל את עצמו במי המקוה, וזה כוונת הגמרא כל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו כי עצת היצר הרע כי יזיק המקוה חס ושלום, לכן צריך לזה בכל נפשך שיאמר ליצר הרע הא איתא בגמרא שהמקוה מארכת ימיו ושנותיו של אדם בלי שום היזק כלל. (אברך על תהלים, מאמר מאיר לעולם)

חזקיהו מלך יהודה הי' מטהר את ישראל במקוה מי' סאים

חזקיהו מלך יהודה שאמרו עליו שבימיו לא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה וכו', מה "ההולכים לאט", בר קפרא אמר חזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקום ששמו "לאט", אלא זה חזקיהו מלך יהודה שהיה מטהר את ישראל במקוה של ארבעים סאה מנין "לא"ט". (פסיקתא רבתי, פרק ט"ז, וכן הוא במדרש שלי פרק י"ג)

**בימי קץ הגלות יסתכלו על
המאמין בד' ובתורה כמו
על הבעש"ט הק' זי"ע בזמנו.**

מקובל בשם תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי
בסוף יומיא מי שמאמין בהשם יתברך, ותורתו ישמור
כפשוטו יהי' רבותא כמו הבעל שם טוב בימיו.

(דרכי חיים ושלום דף שע"ו, מבעל מנחת אלעזר)

**על ידי טבילה במקוה השערים פתוחים
הקדוש מורנו הרב רבי אורי
מסטרעליסק זכותו יגן עלינו
התאונן כי אביו לאשר הי' איש פשוט
לא הי' נזהר בטבילת עזרא, ועל כן
מה מאוד כבדה על ידי זה עבודתו
עבודת הקודש, ואלמלא הי' אביו
טובל אז בבוקר בעת הולידו היו כל
השערים פתוחים לפניו והכל לפניו
כמישור. (שלחן מלכים, בפירוש טעם הצבי אות ג')**

המקוה בכוחה להביא מלך המשיח

ובפרט מי שעובר לפני התיבה, כידוע מהרב הקדוש ר' אהרן קארלינער זכרוננו צדיק לברכה, שבאם היו צייתים לו שכל שליח ציבור יטבלו קודם התפלה היי בכוחו להביא משיח, ולפי ששליחי ציבור מתפללים בלי טהרה מעכבים את הגאולה. (אבני נזר, על קיצור שולחן ערוך סימן חי סק"א).

**אם על ידי הטהרה ירויח כל שהוא בעבודת
הבורא די לו לאדם לטרוח אלף אלפים
טרחות ולהוציא כמה הוצאות על כך**

ומאחר ומאחר שטהרת הגוף גורם טהרת הנפש
הנה כי כן ראוי ליזהר מאוד בטהרת הגוף אולי
יוכל להתחזק בתורה ויראה ואהבה ושמחה
ועבודה שלימה, ואם על ידי הטהרה ירויח כל
דהוא בעבודת הבורא די לו לאדם לטרוח אלף
אלפים טרחות ולהוציא כמה הוצאות על כך,
ולכן אל ישוב מפני כל לטבול במקוה טהרה כל
אשר יוכל, לשם תשובה ליטהר מטומאת עונותיו,
ובפרט ליטהר מטומאתו אם נטמא בשום דבר לא
יעבור כי טהור טהור יקרא, **הקדוש ברוך הוא
טהור ומשרתיו טהורים, והעובד את ה' בטהרה
הנה שכרו טובה כפולה.** וידוע שחמורה טומאה
היוצאת מגופו, ולכן לו בכח יגבר לטבול לקריו
דהיינו כששימש וכל שכן וקל וחומר אם ראה
קרי לאונסו, שראוי ליזהר מאד ולא יעבור
מלטבול וכו', וכבר כתבו גורי האר"י זכרונו
לברכה שמי שאירע לו שראה קרי חס ושלוס אם
יטבול תיכף באותו יום וישוב אל ה' ירחמהו
וימחה המזיק שנברא מעון קריו, ומי האיש אשר
לא יחוס על נפשו ויחיש מפלט לו.

(פלא יועץ, ערך טהרה)